

Ortaq dəyərlərə söykənən həmrəylik

Azərbaycan, Türkiyə və Türkmənistan Dövlət Başçılarının Birinci Üçtərəfli Zirvə Görüşü türk dövlətlərinin əməkdaşlığına mühüm töhfələr verəcək

İndi güclü dövlətimiz, qətiyyətli Prezidentimiz var

Bu gün Azərbaycan xalqının qəlbi Şuşa-Laçın yolunda haqq işimiz uğrunda mübarizə aparan bacı-qardaşlarımızla birgə döyünür.

Xalqımızın ümumi etirazının ifadəçisi olaraq, könüllərində vətən sevgisi daşıyan gənclərimizlə, ictimaiyyət nümayəndələrimizlə qürur duyuruq. Və lazım gələrsə, hər birimiz vətəndaşlıq borcumuzu yerinə yetirmək üçün ekofeallarımızın aksiyasına qoşulmağa hazırıq.

Heç şübhəsiz, bu vətəndaş həmrəyliyi, birliyi bizi bütün tələblərimizin yerinə yetirildiyi qələbəyə daşıyacaq. Necə ki haqq uğrunda çıxdığımız Vətən savaşında belə oldu...

Daha bir quruluş, haqqın öz yerini tapdığı məqam isə milli mənafeərimiz uğrunda bir yumruğa döndüyümüz bu aksiya sayəsində, həm də 30 ildən sonra Azərbaycanın ay-ulduzlu, üçrəngli bayrağının Laçın yolunda yenidən vüqarla dalğalandırılması oldu...

Azərbaycan, Türkiyə və Türkmənistan Dövlət Başçılarının Birinci Üçtərəfli Zirvə Görüşü türk dövlətləri arasında münasibətlərin daha da inkişafı baxımından mühüm siyasi hadisəyə çevrildi. Türkmənistanda keçirilən bu Zirvə görüşü dünyaya verilən mühüm mesajlarla yadda qaldı, türk dövlətləri arasında qardaşlığın sarsılmaz olduğunu göstərdi.

Əlaqələr yüksələn xətlə inkişaf edir

Hazırkı global konyunktura, sürətli şəkildə dəyişən keyfiyyət dəyişikliklərinə məruz qalan beynəlxalq münasibətlər türk dövlətlərindən həmrəylik və tərəfdaşlıq tələb edir. Eyni zamanda ortaq milli kimliyi, eyni mədəni və mənəvi dəyərləri bölüşdükləri üçün də türk dövlətlərinin birliyi qəbul edilir. Bu baxımdan Azərbaycan türk dövlətləri ilə əlaqələrə qeyd olunan prizmalar kontekstindən yanaşır və xarici siyasətində Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxıstan, Türkmənistan və Qırğızıstanla münasibətləri ayrıca istiqamət kimi müəyyənləşdirir.

Eləcə də digər türk dövlətləri də bu müstəvidə əməkdaşlığa və tərəfdaşlığa böyük önəm verirlər. Ötən ay Özbəkistanda Səmərqənd şəhərində keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının IX Zirvə Görüşü də bunu təsdiqlədi. Həmin Zirvə görüşündə müzakirə olunan məsələlər göstərdi ki, ötən il İstanbulda keçirilən VIII Zirvə Görüşündən sonra türk dövlətləri arasındakı əlaqələr yüksələn xətlə inkişaf edir. Səmərqənd görüşündə əldə olunan razılaşmalar isə türk dövlətlərinin münasibətlərinə yeni töhfələr verəcəyi şübhəsizdir.

8

Şuşa-Laçın yolundakı etiraz aksiyası ilə bağlı diplomatlar üçün brifinq keçirilib

Dekabrın 15-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovun iştirakı ilə Azərbaycanda akkreditə olmuş diplomatik korpusun nümayəndələri üçün brifinq keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, brifinq zamanı nazir C.Bayramov Azərbaycan vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələrinin və ekologiya fəallarının Şuşa-Laçın yolunda son bir neçə gün ərzində həyata keçirdiyi etiraz aksiyasına səbəb olan vəziyyətin hələ də aradan qaldırılmadığını diqqətə çatdırıb.

Nazir Azərbaycanın Laçın yolu ilə avtomobillərin hərəkətinə heç bir məhdudiyət qoyulmadığını, hərəkətin əvvəlki qaydalarla tənzimləndiyini diqqətə çatdırıb. Azərbaycanlı etirazçıların tərəfindən yolboyu nəqliyyatın hərəkətinin dayandırılması niyyətinin olmaması, əksinə, mülki nəqliyyat vasitələrinin, xüsusən də təcili yardım maşınlarının hərəkətinin asanlaşdırılmağa hazır olduqlarına dair müvafiq açıqlamaların verildiyi bildirilib.

5

Erməni separatçılara təbii sərvətlərimizi talamağa imkan verməyəcəyik

Bu gün Ermənistan və onun havadarları dünya ictimaiyyətini çaşdırmaq üçün yolu bağladığımız barədə yalan təbliğat aparırlar. Guya Azərbaycan tərəfi Laçın yolunu bağlayıb, Xankəndi ermənilərini humanitar sədaqətlərdən məhrum edib. Ancaq yolu bağlayan biz deyilik, Rusiya sülhməramlarıdır. Niyətini özləri bilirlər. Azərbaycan isə təbii sərvətlərinin oğurlanmasına etiraz edir, özü də dinc yolla. Bu arqument o qədər güclüdür ki, heç bir dövlət və ya beynəlxalq təşkilat ona etiraz edə bilməz. Erməniləri qısqandıran da budur. Onlar əvvəllər əldə etdiyi dəstəyi indi görmürlər. Səbəbini özləri də anlaşırlar. Lakin erməni xisləti onları rahat buraxmır, hər bir halda qaşınmayan yerdən qan çıxarmaq istəyirlər.

6

Sərhəd tanımayan erməni qəddarlığı

Postmüharibə dövründə Azərbaycanda 276 nəfər Ermənistanın mina terrorunun qurbanı olub, 45 nəfər həyatını itirib

İkinci Qarabağ müharibəsinin başa çatmasından iki il ötür. Savaş bitməz də, mənfur Ermənistanın Azərbaycana qarşı təxribatları, mina terroru davam edir.

Dünya şahiddir ki, 44 günlük Vətən müharibəsindəki şanlı zəfərdən sonra Azərbaycan işğaldan

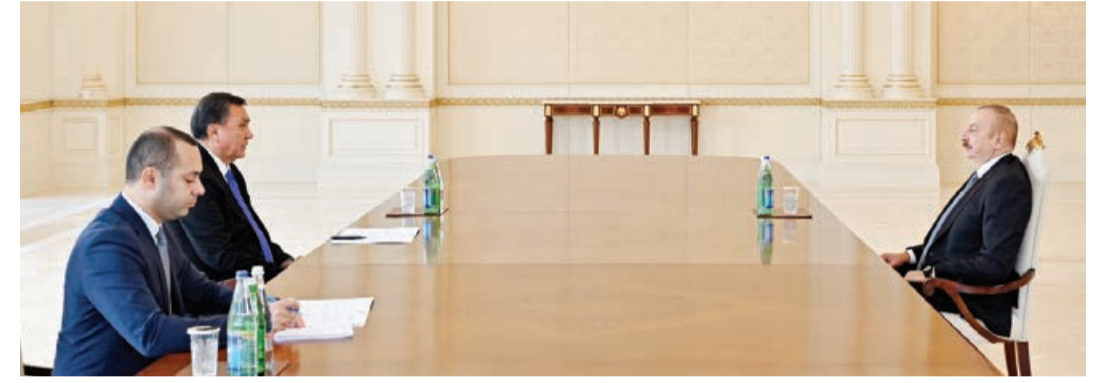
azad etdiyi bölgələrdə genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işlərinə start verib. Keçmiş məcburi köçkünlərin mümkün qədər tez bir zamanda yurdlarına qayıdışı üçün hərtərəfli işlərin görülməsinə start verilib. Milli prioritet 2030-cu ilədək azad edilmiş ərazilərin bərpası və bu ərazilərə həyatın

qaytarılması əsas strateji hədəf kimi müəyyənləşdirilib. Amma düşmənin illərlə bu ərazilərimizdə basdırdığı minalar Böyük qayıdış prosesinə ən böyük əngəl olaraq qalır. Çünki belə geniş ərazilərin minalardan təmizlənməsi olduqca böyük zaman və resurs tələb edir.

8

Azərbaycanın Qələbəsi bütün türk dünyası üçün böyük önəm daşıyır

Prezident İlham Əliyev Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 15-də Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Baş katibi Kubançbek Ömürəliyevi qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev Kubançbek Ömürəliyevin Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi seçilməsi münasibətlə təbrik etdi, ona təşkilatın üzv dövlətləri arasında qarşılıqlı fəaliyyətin daha da gücləndirilməsi istiqamətindəki işində uğurlar arzuladı və əminliyi bildirdi ki, o, təşkilat çərçivəsində six əməkdaşlığın həyata keçirilməsində səylərini əsirgəməyəcək.

Türk Dövlətləri Təşkilatının fəaliyyətinə toxunan Prezident İlham Əliyev təşkilatın

beynəlxalq səviyyədə önəminin artdığını məmnunluqla qeyd etdi, bunun üzv və müşahidəçi dövlətlərin beynəlxalq nüfuzunun və iqtisadi potensialının artmasına xidmət etdiyini bildirdi, bu baxımdan ötən ay təşkilatın Səmərqənddə keçirilən IX Zirvə Görüşünün əhəmiyyətini vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı Kubançbek Ömürəliyevin Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi kimi Azərbaycanlı həmkarları ilə six təmasda olacağına əminliyi bildirdi.

Xoş sözlərə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını ifadə edən qonaq TDT-ni yaradan dövlətlər sırasındakı ilk ölkə olaraq Azərbaycana səfər etməsindən

məmnunluğunu bildirdi və təşkilatın fəaliyyətinin güclənməsində ölkəmizin fəal rolunu xüsusi vurğuladı.

Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi vurğuladı ki, 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycanın Qələbəsi və ərazilərimizin işğaldan azad edilməsi tək ölkəmiz üçün deyil, bütün türk dünyası üçün böyük önəm daşıyır. Kubançbek Ömürəliyev üzv dövlətlərin dil və mədəniyyət baxımından ümumi köklərə malik olduğunu qeyd edərək əməkdaşlığın gücləndirilməsi istiqamətində səylərini əsirgəməyəcəyini bildirdi.

Söhbət zamanı əlaqələrin perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

Azərbaycan konseptual yeniliklərin müəllifidir

"Müasir idarəetməyə gədən yol: dayanıqlı və innovativ dövlət xidmətlərinə doğru" Beynəlxalq Forumunun iştirakçılarına

Hörmətli forum iştirakçıları! Sizi - "Müasir idarəetməyə gədən yol: dayanıqlı və innovativ dövlət xidmətlərinə doğru" mövzusunda keçirilən beynəlxalq forumun iştirakçıları kimi qəbul etməyə salamlayırıq, forum çərçivəsində səmərəli müzakirələr və faydalı əməkdaşlıq arzulayırıq.

Özünəməxsus inkişaf modeli ilə tanınan Azərbaycan, idarəetmə və əhaliyə dövlət xidmətləri göstərilməsi sahəsində də effektiv və çoxşaxəli islahatlar həyata keçirərək konseptual yeniliklərin müəllifi olmuşdur.

Belo unikal təşəbbüslərdən biri "ASAN xidmət" konsepsiyasıdır. Bununla da dövlət orqanları tərəfindən xidmətlər göstərilməsində vətəndaş məmnunluğunun və şəffaflığın təmin edilməsi, korrupsiya hallarının qarşısının alınması, innovativ yanaşmaların və müasir texnologiyaların tətbiqi, dövlət qulluqçusu - vətəndaş münasibətində yeni düşüncə tərzinin formalaşdırılması ideyalarını rəhbər tutan yeni xidmət modeli yaradılmış və bu model özünü uğurla doğrultmuşdur.

Bu uğur həm ölkə vətəndaşlarının müsbət rəyində, həm də beynəlxalq səviyyədə göstərilən maraqa və münasibətdə özünü təəcəssüm etdirir. "ASAN xidmət" təcrübəsi artıq bir sıra ölkələrdə tətbiq edilir. 2015-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Dövlət xidmətləri mükafatına, 2019-cu ildə isə Rəqəmsal idarəetmənin tətbiqi ilə dövlət xidmətlərinin inkişafı sahəsində xüsusi mükafatına layiq görülən "ASAN xidmət" Azərbaycan brendinə çevrilmişdir. "Dövlət Xidmətləri Göstərən Qurumların ASAN Beynəlxalq Assosiasiyası" yaradılmış, ICESCO-ya üzv olan dövlətlərdə və Afrika ölkələrində dövlət xidmətləri sahəsində müvafiq

beynəlxalq təşkilatlarla birgə ASAN mükafatları təsis olunmuşdur.

BMT-nin İnsan Hüquqları Şurası "Dövlət xidmətlərinin şəffaflıq, məsuliyyətli və səmərəli çatdırılması vasitəsilə insan hüquqlarının və Davamlı İnkişaf Məqsədlərinin təşviqi" adlı qətnamə qəbul edərək beynəlxalq təşkilatları "ASAN xidmət" in uğurlu təcrübəsini təşviq etməyə çağırmışdır.

2022-ci ilin dekabr ayında ilk "ASAN xidmət" mərkəzinin fəaliyyəti başlanmasının 10-cu ilini qeyd edəcəyik. Bu gün "ASAN xidmət" mərkəzlərində - vahid məkanda müxtəlif dövlət qurumları, həmçinin özəl şirkətlər tərəfindən ümumilikdə 360-dan çox xidmət göstərilir.

Fəaliyyəti dövründə "ASAN xidmət" 60 milyona yaxın müraciət üzrə dövlət xidmətləri göstərilməsinin təmin etmişdir. Keçirilən rəy sorğularına əsasən, vətəndaşların xidmətlərdən məmnunluq əmsəli 99,8% təşkil edilmişdir.

"ASAN xidmət" konsepsiyasının gətirdiyi digər bir yenilik xidmətin fəaliyyətə başladığı ilk gündən könüllülərin cəlb edilməsi olmuşdur. Könüllülər öz müsbət enerjiləri və müasir dünyagörüşləri ilə vətəndaşlara xidmət sahəsində yeni nəfəs gətirmiş, beləliklə də, Azərbaycanda könüllülük hərəkatı geniş vüsət almış və hazırda ictimai həyatın bütün sahələrində öz səmərəsini göstərməkdədir.

Ümidvaram ki, forumda aparılacaq geniş fikir mübadiləsi və məhsuldar müzakirələr dayanıqlı və innovativ dövlət xidmətlərinə nail olunmasına öz töhfəsini verəcəkdir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 14 dekabr 2022-ci il

Fransızların futbol terroru 14 yaşlı mərakeşli azərkeşi öldürdülər

11

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 23 fevral tarixli 1256 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "İnzibati xətlər haqqında işlərə baxmağa səlahiyyəti olan vəzifəli şəxslərin Siyahısı"nda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 23 fevral tarixli 1256 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 2, maddə 200, № 6, maddə 1105, № 9, maddə 1638, № 11, maddə 1984; 2018, № 2, maddə 199, № 3, maddələr 415, 419, 429, № 5, maddələr 915, 927, № 7 (I kitab), maddə 1481, № 8, maddə 1698, № 11, maddələr 2242, 2289, № 12 (I kitab), maddələr 2566, 2597; 2019, № 1, maddə 82, № 2, maddə 213, № 3, maddə 426, № 4, maddələr 620, 630, 649, № 5, maddələr 819, 862; 2020, № 3, maddələr 238, 240, № 4, maddə 404, № 7, maddələr 864, 885, № 8, maddə 1041, № 9, maddə 1153; 2021, № 6 (I kitab), maddə 566, № 7, maddələr 724, № 12, maddələr 1407, 1423; 2022, № 4, maddələr 313, 323, № 8, maddə 896; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 27 oktyabr tarixli 1869 nömrəli, 28 noyabr tarixli

1890 və 1892 nömrəli fərmanları ilə təsdiq edilmiş "İnzibati xətlər haqqında işlərə baxmağa səlahiyyəti olan vəzifəli şəxslərin Siyahısı"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1.11-ci bəndə ikinci halda "müavirləri" sözlərindən sonra "(bu Siyahıda nəzərdə tutulan publik hüquqi şəxslər istisna olmaqla)" sözləri əlavə edilsin.

2. 19.0-cı bəndə "İdarəsinin rəisi" sözlərindən sonra ", tabeliyindəki "Avtomobil Yollarının Mühafizə Xidməti" publik hüquqi şəxsin direktoru, onun müavirləri, şöbə rəisləri, onların müavirləri, bölgə və bölmə rəisləri" sözləri əlavə edilsin.

3. 19-cu hissə (ikinci halda) və 19.1-ci bənd müvafiq olaraq 20-ci hissə və 20.1-ci bənd hesab edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 15 dekabr 2022-ci il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 2 oktyabr tarixli 638 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Rabitə şəbəkələrində əməliyyat-axtarış tədbirlərinin həyata keçirilməsi zamanı informasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə dair Qaydalar"da dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 2 oktyabr tarixli 638 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015, №10, maddə 1110; 2017, №2, maddə 195) ilə təsdiq edilmiş "Rabitə şəbəkələrində əməliyyat-axtarış tədbirlərinin həyata keçirilməsi zamanı informasiya təhlükəsizliyi-

nin təmin edilməsinə dair Qaydalar"da dəyişiklik təsdiq edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 15 dekabr 2022-ci il

Bakı şəhəri Sabuncu Rayon Məhkəməsinin hakimi S.Ə. Ağayevin səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Məhkəmə-Hüquq Şurasının təklifini nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini, habelə "Məhkəmələr və hakimlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 113-cü maddəsinin ikinci hissəsinin 11-ci bəndini və 114-cü maddəsinin üçüncü hissəsinə rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. Bakı şəhəri Sabuncu Rayon Məhkəməsinin hakimi Süleyman Əhməd oğlu Ağayevin səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilsin.

2. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 15 dekabr 2022-ci il

"Mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin klasterləri haqqında Nümunəvi Əsasnamə"nin təsdiq edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. "Mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin klasterləri haqqında Nümunəvi Əsasnamə" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Kabineti bu Fərmanın irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 15 dekabr 2022-ci il

Fərmana edilmiş əlavə ilə www.azerbaijan-news.az saytında tanış ola bilərsiniz.

Baş nazir Əli Əsədov Tbilisidə Gürcüstan parlamentinin sədri ilə görüşüb

Tbilisidə rəsmi səfərdə olan Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov dekabrın 15-də Gürcüstan parlamentinin sədri Şalva Papavaşvili ilə görüşüb.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında dostluq münasibətlərinin müxtəlif sahələrdə, o cümlədən siyasi, ticarət-iqtisadi, enerji, nəqliyyat, mədəni-humanitar istiqamətlərdə uğurlu inkişaf etdiyi vurğulanıb.

Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında əlaqələrin inkişafında parlamentlərin mühüm rolunu qeyd olunub, hər iki ölkənin qanunverici orqanlarındakı dostluq qruplarının sıx təmaslarından məmnunluq ifadə edilib.

Görüş əsnasında ikitərəfli münasibətlərin perspektivləri və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Gürcüstan parlamentinin Fəxri Qonaqlar kitabına ürok sözlərini yazıb.

Baş nazir Əli Əsədov Tbilisidə Ümummilli Liderin abidəsini ziyarət edib

Dekabrın 15-də Gürcüstanda rəsmi səfərdə olan Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov Tbilisidəki Heydər Əliyev parkında Ümummilli Liderin abidəsini ziyarət edib. Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Baş nazir və Azərbaycan Respublikasının rəsmi nümayəndə heyətinin üzvləri Ulu Öndərin xatirəsinə dərin ehtiramla yad ediblər, abidəsi önünə əklil qoyublar.

İlham Əliyev parkında Ümummilli Liderin abidəsini ziyarət edib. Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Baş nazir və Azərbaycan Respublikasının rəsmi nümayəndə heyətinin üzvləri Ulu Öndərin xatirəsinə dərin ehtiramla yad ediblər, abidəsi önünə əklil qoyublar.

Baş nazir Əli Əsədov Tbilisidə Gürcüstan Prezidenti Salome Zurabişvili ilə görüşüb

Tbilisidə rəsmi səfərdə olan Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov dekabrın 15-də Gürcüstan Prezidenti Salome Zurabişvili ilə görüşüb.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Ə.Əsədov Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin salamlarını Gürcüstan Prezidentinə çatırdı.

Bildirildi ki, Azərbaycan-Gürcüstan münasibətlərinin geniş gündəliyi var. İki ölkə arasında həm ikitərəfli formatda, həm də beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində uğurlu əməkdaşlığın olduğu vurğulandı.

Azərbaycan Prezidentinin cari ilin oktyabrında Gürcüstana səfərinin əhəmiyyəti qeyd edildi.

Azərbaycan Prezidentinin cari ilin oktyabrında Gürcüstana səfərinin əhəmiyyəti qeyd edildi.

Azərbaycan Prezidentinin cari ilin oktyabrında Gürcüstana səfərinin əhəmiyyəti qeyd edildi.

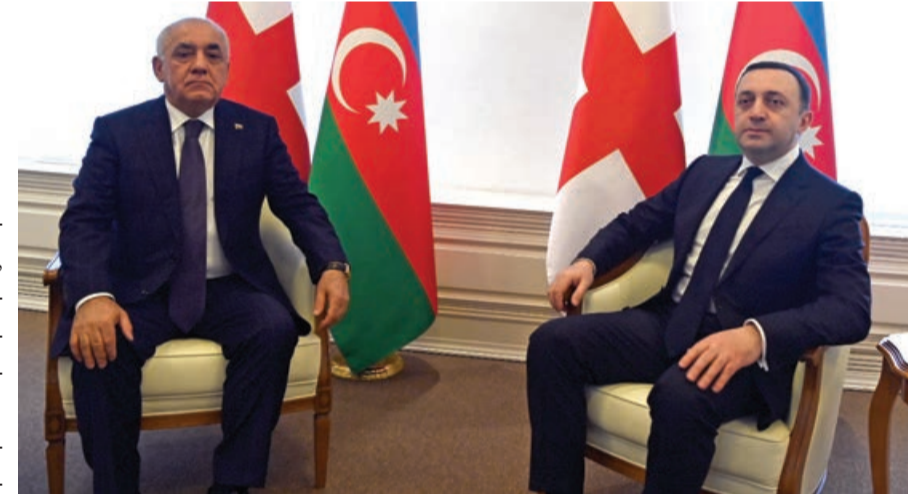
Azərbaycan və Gürcüstanın birgə həyata keçirdikləri nəqliyyat və enerji layihələrinin əhəmiyyəti vurğulandı.

Həmçinin Azərbaycan Respublikası ilə Gürcüstan arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın Tbilisidə keçirilən 9-cu iclasının önəmi qeyd edildi.

Görüşdə iki ölkə arasında əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında da fikir mübadiləsi aparıldı.

Tbilisidə Baş nazirlərin görüşü olub

Dekabrın 15-də Tbilisidə Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov ilə Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvili arasında təkbətək görüş keçirilib.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə iki ölkə arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin bütün sahələrdə inkişafından məmnunluq ifadə olunub.

Azərbaycan Respublikası ilə Gürcüstan arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Bir-

gə Hökumətlərarası Komissiyanın Tbilisidə keçiriləcək 9-cu iclasının əhəmiyyəti vurğulanıb.

Əli Əsədovun rəsmi səfərinin və Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın növbəti iclasının Azərbaycan-Gürcüstan əlaqələrinin daha da genişlənməsinə töhfə verəcəyinə əminlik ifadə edilib.

Görüşdə ikitərəfli qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın müxtəlif istiqamətlərdə perspektivləri müzakirə olunub.

Tbilisidə Azərbaycan və Gürcüstan arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın 9-cu iclası keçirilib

Dekabrın 15-də Tbilisidə Azərbaycan Respublikası və Gürcüstan arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın 9-cu iclası keçirilib.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Baş nazirlər Əli Əsədov və İrakli Qaribaşvili-nin sədrliyi ilə keçirilən iclasda hər iki ölkənin müvafiq dövlət strukturlarının rəhbərləri iştirak ediblər.

Baş nazir Əli Əsədov açıqladı ki, bu il Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30-cu ildönümü tamam olur. Bu illər ərzində Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında münasibətlər strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib.

Həmçinin siyasi, iqtisadi, investisiya, enerji, nəqliyyat, mədəni, humanitar sahələrdə əlaqələrin inkişafından məmnunluq ifadə olunub. Beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı dəstəyin vacibliyi qeyd edilib.

Regionlararası əməkdaşlıqdan danışıq Əli Əsədov deyib: "Son zamanlar ölkələrimizin ayrı-ayrı səhər və rayonları arasında qaradaxma haqqında sazişlər imzalanıb. Bu müsbət tendensiya nəzərə alınaraq Azərbaycan-Gürcüstan regionlararası forumunun keçirilməsi ilə bağlı təşəbbüs irəli sürüldü."

Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında ticarət dövriyyəsinin artdığı qeyd edilib, hər iki ölkənin böyük potensialı nəzərə alınaraq qarşılıqlı ticarətin daha da genişləndirilməsi üçün birgə layihələrin həyata keçirilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Tərəflər investisiya əməkdaşlığının artırılmasının vacibliyini vurğulayıblar.

Enerji sektoru ikitərəfli əməkdaşlığın əsas prioritetlərindən biri kimi qiymətləndirilib. Bildirilib ki, Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum, "Cənub qaz dəhlizi" layihələri həm Azərbaycanın, həm də Gürcüstanın iqtisadi inkişafına böyük töhfə verir. Ənənəvi olaraq yuxarıdakıların davamlı şəkildə artdığı nəqliyyat və tranzit sahəsində böyük diqqət yetirilir.

Həmçinin Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun əhəmiyyəti xüsusi vurğulanıb. "Dəmir yolunun tam gücü ilə işə salınması ölkələrimizin daha da çiçəklənməsinə və iqtisadi tərəqqisinə xidmət edəcək", - deyərək Azərbaycanın Baş naziri bildirib.

Həmçinin orta dəhlizin (Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu) aktuallığı vurğulanıb, bu marşrut əlavə həcmə yükklərin colb edilməsi üçün birgə səylərin artırılmasının vacibliyi diqqətə çatdırılıb.

Bu kontekstdə Əli Əsədov Zəngəzur dəhlizinin Orta dəhlizin bir hissəsi kimi əhəmiyyətini vurğulayaraq deyib: "Bu dəhliz regional nəqliyyat kommunikasiyalarının və bağlantıların şaxələndirilməsinə təmin edəcək".

Görüşdə Azərbaycan-Gürcüstan strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin bütün istiqamətləri üzrə inkişaf perspektivləri geniş müzakirə olunub.

Iclasın yekununda Baş nazirlər Əli Əsədov və İrakli Qaribaşvili Azərbaycan Respublikası ilə Gürcüstan arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın 9-cu iclasının Protokolu imzalayıblar.

Müvafiq dövlət strukturlarının rəhbərləri kənd təsərrüfatı, ekologiya və kiçik və orta biznes sahələrində əməkdaşlığın inkişafına dair bir sıra sazişlər imzalayıblar.

Küveyt Dövləti Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir

Dekabrın 15-də Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Küveyt Dövlətinin Azərbaycanı dəstəkləyən fəvqəladə və səlahiyyətli səfəri Abdullah Mohamed Abdullah Al-Mauid ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə verilən məlumata görə, ölkəmiz arasında əlaqələrin yüksək səviyyədə olduğunu bildiren spiker Sahibə Qafarova qeyd edib ki, ikitərəfli münasibətlərin inkişafında ali və yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlər və görüşlər müstəsna rol oynayır. Dinimizin, oxşar mədəni dəyərlərimizin xalqlarımızı bir-birinə daha da yaxınlaşdırdığını deyən Milli Məclisin Sədri əlaqələrimizin inkişafında parlamentlərimizin müsbət rolunu vurğulayıb. O qeyd edib ki, iki ölkənin ali qanunverici orqanlarının üzvləri arasında xoş münasibətlər mövcuddur və bu, ikitərəfli və çoxtərəfli formatda olan əməkdaşlıqda özünü göstərir. Dostluq qruplarının fəaliyyəti, qarşılıqlı səfərləri əlaqələrimizin inkişafına töhfə verir. Spiker həmçinin parlamentlərimizin komitələri arasında əməkdaşlığın münasibətlərimizə müsbət töhfələr verə biləcəyini vurğulayıb.

Qeyd olunub ki, deputatlarımız beynəlxalq parlament təşkilatlarında da təqdirəlayiq əməkdaşlıq edirlər. O cümlədən Parlamentlərarası İttifaq və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Məclisi çərçivəsində müsbət əməkdaşlıq əlaqələrimiz mövcuddur. Spiker Sahibə Qafarova deyib ki, bu əməkdaşlıq Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsü ilə yaradılmış Qoşulmama Hərəkətinin Parlament Şöbəsi çərçivəsində də uğurla həyata keçirilir. Şöbənin Madriiddə keçirilmiş

rılmış təsis iclasında Küveyt parlamentindən nümayəndələr, cari ildə Bakıda keçirilən birinci konfransda isə sabiq sədr Mərzuc Əli Əl-Ganim iştirak edib. O, hazırda Parlament Şöbəsi çərçivəsində görülən bir sıra işlər, Şöbənin beynəlxalq aləmdə daha geniş şəkildə tanınması, digər parlament təşkilatları ilə əlaqələrinin genişləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar barədə məlumat verib.

Milli Məclisin Sədri Azərbaycanın 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində əldə etdiyi tarixi zəfər, öz ərazi bütövlüyünü və tarixi ədaləti bərpa etməsi, işğal dövründə Ermənistanın bütün kənd və şəhərlərimizi tamamilə dağıtması, tarixi, mədəni və dini abidələrimizi vandalizmə məruz qoyması, məscidlərimizin, müqəddəs ocaqlarımızın ermənilər tərəfindən təhqir olunması barədə geniş məlumat verib. O, Küveyt Dövlətinin Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğalı dövründə Azərbaycanı daim dəstək verdiyini bildirib.

Spiker vurğulayıb ki, torpaqlarımız işğaldan azad olunduqdan dərhal sonra Azərbaycan

can öz vəsəiti hesabına həmin ərazilərdə genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işlərinə start verib. Həyata keçirilən işlərə ön böyük maneə isə Ermənistan tərəfindən işğaldan azad edilmiş torpaqlarda basdırılmış çoxsaylı minlərdir. Ermənistan bu gün də ərazilərimizdə mina basdırmağa davam edir. Milli Məclisin Sədri həmçinin Ermənistanın işğal dövründə Azərbaycan ərazilərində ekoloji terror həyata keçirdiyini, faydalı qazıntılarımızı, təbii sərvətlərimizi talan etdiyini, ermənilər tərəfindən terrorun və talanlığın bu gün də davam etdirildiyini diqqətə çatdırıb.

Azərbaycan Milli Məclisində olmaqdan məmnunluğunu ifadə edən səfir Abdullah Mohamed Abdullah Al-Mauid ölkəmiz arasında əlaqələrin yüksək səviyyəsini qeyd edib. O, Azərbaycan və Küveyt dövlətlərinin beynəlxalq təşkilatlarda eyni mövqələrdən çıxış etdiklərini xatırladaraq vurğulayıb ki, bu faktın özü də əlaqələrimizin yüksək səviyyəsini göstəricisidir. Diplomat, Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Küveyt Dövləti Hökuməti arasında əməkdaşlıq üçün birgə komissiyanın fəaliyyətini, mü-

təlif sahələrə aid imzalanmış sənədləri qeyd edərək bildirib ki, parlamentlərin arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi də onun ölkəsi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Görüşdə səfir ölkəsinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə dəstəyini bir daha ifadə edərək beynəlxalq təşkilatlarda qərar və qətnamələrin qəbulunda da Azərbaycanın mövqeyini dəstəklədiyini xatırladı.

O, səfir kimi fəaliyyətə başlayan son Azərbaycanın bir sıra bölgələrinə səfər etdiyini, Zəngilan və Qubadlıda olduğunu və burada Ermənistan tərəfindən törədilmiş dağıntıların bilavasitə şahidi olduğunu bildirib. O deyib ki, Azərbaycanın bu ərazilərdə genişmiqyaslı quruculuq və bərpa işlərinə başlaması çox sevindiricidir. Diplomat həmçinin Gəncə şəhərinə səfərini, orada Ermənistan tərəfindən atılmış raketlərlə dağıdılmış evləri öz gözləri ilə gördüyünü diqqətə çatdırıb.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə də fikir mübadiləsi aparılıb.

Rəşad CƏFƏRLİ, "Azərbaycan"

Müəllimlərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məsələsi hər zaman dövlətin diqqət mərkəzindədir

Dekabrın 15-də Milli Məclisin Elm və Təhsil komitəsi ilə Elm və Təhsil Nazirliyinin "Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində işləyən təhsilverənlərin sertifikatlaşdırılması" mövzusunda birgə ictimai diloməsi keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə verilən məlumata görə, Elm və Təhsil Nazirliyi Emin Əmrullayev və Təhsil Naziri Emin Əmrullayevin də iştirakı ilə keçirilən ictimai dilomədə parlamentin bir sıra komitə sədrələri, digər komitələrin üzvlərinin, parlamentdə təmsil olunan siyasi partiyaların, Təhsil Nazirliyinin nümayəndələrinin, təhsil ekspertlərinin iştirakı ilə keçirilib.

Komitə sədri bildirib ki, müəllimlərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məsələsi hər zaman dövlətin diqqət mərkəzində olub. Azərbaycan Prezidentinin fərman və sərəncamları ilə təsdiq edilmiş bu sahədə əldə edilmiş uğurlu icra edilib. Bunun nəticəsi olaraq müəllim peşəsinə olan maraq daha da çoxalıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, ölkədə həyata keçirilən təhsil sektorunun inkişafı layihəsinə uyğun olaraq təhsil sahəsində yüksək peşəkarlığa malik pedaqoji kadrların müəyyən edilməsi və təhsilin keyfiyyətinin artırılması məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti 25 iyun 2007-ci il tarixli Qərarı ilə "Azərbaycan Respublikasında fasiləsiz pedaqoji təhsil və müəllim hazırlığının Konsepsiyası və Strategiyası" təsdiq edilmiş. Sənəddə müəllim peşəsi üçün standartların, təhsil proqramının və müəllimlərin attestasiyası və sertifikatlaşdırılması üçün mexanizmin hazırlanması ilə bağlı məsələlər öz əksini tapıb. Qeyd edilib ki, bunlarla əlaqədar olaraq 2018-ci ildə "Təhsil haqqında" qanuna "sertifikatlaşdırma" anlayışı və dövlət ümumi təhsil müəssisələrində təhsilverənlərin sertifikatlaşdırılması ilə bağlı yeni 36-2-ci maddə əlavə olunub. Həmin maddəyə əsasən, dövlət ümumi təhsil müəssisələrində (ümumi təhsil üzrə təhsilverənlərə münasibətdə digər dövlət təhsil müəssisələrində) işləyən təhsilverənlərin sertifikatlaşdırılması qeyd edilmişdir.

Böhtiyar Əliyev Elm və Təhsil Nazirliyinin həyata keçirdiyi sertifikatlaşdırma proseduruna toxunaraq bunun müəllimlərin peşə hazırlığının artırılmasına və onların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə xidmət etdiyini vurğulayıb.

Sonra tədbirdə elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev çıxış edib. O, təhsilverənlərin sertifikatlaşdırılması ilə bağlı həyata keçirilən islahatın əhəmiyyətli olduğunu deyib.

netinin 474 və 475 nömrəli qərarlarına dair izahda deyilir ki, peşə standartı müvafiq peşə sahələrində işçilərin yerinə yetirdikləri əmək funksiyalarına qoyulan ümumi tələbləri, işçinin bilik, bacarıq və vərdətləri nəzərə alınmaqla, əmək funksiyalarını yerinə yetirməsinə imkan verəcək vəzifə öhdəliklərini və fəaliyyətləri özündə əks etdirəcək. Standartın qüvvədə olma müddəti 5 il müəyyən edilir və hər 5 ildən bir standartın yenidən hazırlanması tələb olunur.

O deyib ki, bununla yanaşı, Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 12 dekabr tarixli 474 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Peşə və kvalifikasiya standartının hazırlanması, yenidən hazırlanması, təsdiq edilməsi, qeydiyyata alınması və müddətinin uzadılması Qaydaları"nda peşə standartına 3 nömrəli, kvalifikasiya standartına 4 nömrəli əlavələrdə standartların Azərbaycan Respublikasının Ömürboyu Təhsil üzrə Kvalifikasiyalar Çərçivəsində hazırlanması müəyyən edilir. Komitə sədri peşə standartında mühüm 3 bəndin - işçinin kompetensiyaları, peşə standartı üzrə qiymətləndirmə və onun məqsədlərinin əks olunduğunu vurğulayıb. O qeyd edib ki, peşə standartı üzrə qiymətləndirmənin məqsədi fərdin müvafiq peşə standartını fəaliyyətə, vəzifələrə və ya tapşırıqlar üzrə həyata keçirə bilməsini müəyyən etməkdir. Sözügedən tapşırıqlar peşə standartında müəyyən edilən texniki bacarıqları, planlaşdırma və problemləri həll etmə biliklərini, gözlənilməz vəziyyətlərdə hərəkət etmək bacarığını, digər şəxslərlə işləmək və ünsiyyət bacarıqlarını əhatə etməlidir. Peşə standartı üzrə qiymətləndirmənin məqsədlərinin işgörmə, karyera yüksəlişi, bilik və bacarıqlarda olan boşluqların və təlim ehtiyaclarının müəyyən edilməsi, işçi heyətin qiymətləndirilməsinə ibarət olduğunu deyib.

Komitə sədri bildirib ki, müəllim peşəsi milli kvalifikasiyalar çərçivəsinin 5-ci və 6-cı səviyyələrində təhsil tələb edir. Sertifikatlaşdırma müəllimlərin peşə və ixtisas səviyyəsinin pedaqoji fəaliyyət üçün peşə standartları səviyyəsinə cavab verdiyini əks etdirən bir prosedurdur və zəruri bir məsələdir. Bunun üçün müəllimin peşə standartı və həmin peşə standartına uyğun olaraq təhsil proqramları hazırlanmalı və həyata keçirilməlidir. O, bunlarla əlaqədar olaraq peşəkar assosiasiyaların və ekspertlərin cəlb edilməsini vacib bildi.

Böhtiyar Əliyev Elm və Təhsil Nazirliyinin həyata keçirdiyi sertifikatlaşdırma proseduruna toxunaraq bunun müəllimlərin peşə hazırlığının artırılmasına və onların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə xidmət etdiyini vurğulayıb.

Sonra tədbirdə elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev çıxış edib. O, təhsilverənlərin sertifikatlaşdırılması ilə bağlı həyata keçirilən islahatın əhəmiyyətli olduğunu deyib.

ğunu deyib. Müəllimlərin peşəkar olmasının vacibliyini, onlara dövlət tərəfindən göstərilən diqqət və qayğı, təhsil sahəsində əməkdaşlığın daim artırıldığını qeyd edib. Nazir slaydlarla müşayiət olunan çıxışında sertifikatlaşdırmanın nəticələri barədə məlumat verib.

Emin Əmrullayev sertifikatlaşdırma ixtidai sinif müəllimlərinin cəlb olunduğunu, verilən suallar və alınan cavablar əsasında onlara müvafiq balların müəyyən edildiyini deyib. Sertifikatlaşdırma iştirak edənlər arasında uğur qazananlar, uğur qazınmayanlar, yüksək nəticə əldə edənlər, qonaqbəxş nəticə əldə edənlər bağlı say və faiz göstəricilərini diqqətə çatdırıb. O, habelə rayonlar üzrə iştirak edən müəllimlərin arasında sertifikatlaşdırmanın nəticələri barədə danışdı. Eyni zamanda prosesə cəlb olunan müəllimlərin arasında yaş qrupları üzrə əldə edilən nəticələrdən bəhs edib. Nazir öz çıxışında sertifikatlaşdırmanın nəticələrini müqayisəli şəkildə təhlil edib.

Nazir hazırda təhsillə bağlı aparılan islahatları, bu sahədə mövcud olan bəzi çətinlikləri tədbir iştirakçıların nəzərinə çatdırıb. Təhsilin səviyyəsinə təsir göstərən amilləri qeyd edib. Təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi üçün həyata keçirilən tədbirlər barədə məlumat verib.

İctimai dilomədə Milli Məclisin komitə sədrləri Tahir Mirkişili, Siyavuş Novruzov, Hicran Hüseynova, Musa Quliyev, Sadiq Qurbanov, Qəniyə Paşayeva çıxış edərək təhsilverənlərin sertifikatlaşdırılması məsələsinin önəmli olduğunu bildirdilər. Müəllimlərin peşəkarlıq səviyyəsinə yoxlanılmasının aktuallığını qeyd ediblər. Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən sertifikatlaşdırma prosedurunun müəllimlərin peşə uyğunluğunun müəyyən edilməsi, onların bilik və bacarıqlarının daha da artırılması baxımından əhəmiyyətindən danışdılar.

Mövzu ətrafında gedən müzakirələrdə deputatlardan Qüdrət Həsənzadə, Musa Qasımlı, Sabir Rüstəmli, Fəzail Ağamalı, Tahir Kərimli, Mələhat İbrahimqızı, Elşən Musayev, Razi Nurullayev, Etibar Əliyev, Şahin İsmayilov, Ceyhan Məmmədov, təhsil ekspertləri Şahlar Əsgərov, Elçin Əfəndi öz fikirlərini açıqlayıblar, bir sıra qeyd və tökliflərini səsləndiriblər. Çıxışlarında təhsil sahəsində aparılan islahatların təqdirəlayiq olduğunu qeyd ediblər. Müəllimlərin sertifikatlaşdırılmasının təhsilin səviyyəsinin yüksəldilməsinə müsbət təsir göstərəcəyini bildirdilər.

Müzakirələrin sonunda elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev çıxışlarda qaldırılan məsələlərə aydınlıq gətirib, verilən sualları ətraflı cavablandırdı.

Parlamentin Elm və təhsil komitəsinin sədri Böhtiyar Əliyev ictimai dilomənin səmərəli keçdiyini vurğulayıb.

"Azərbaycan"

Gender bərabərliyinin təmin edilməsi sahəsində müsbət dinamika var

Dekabrın 15-də Milli Məclisin Ailə, Qadın və Uşaq Məsələləri Komitəsinin iclası keçirilib. Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə verilən məlumata görə, komitənin sədri Hicran Hüseynova iclası açaraq bildirib ki, gündəliyə bir məsələ - Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin 2021-ci il üzrə məlumatının müzakirəsi daxil edilib.

Hicran Hüseynova dövlət komitəsinin Milli Məclisə təqdim olunan illik məlumatının qanunvericiliyə uyğun hazırlanmış olduğunu bildirdi. Sənəddə görüldüyü kimi, ölkədə gəndər bərabərliyinin təmin edilməsi sahəsində müsbət dinamika var. Əvvəlki illərə nisbətən qərar qəbul etmədə qadınların iştiraklığının artması müşahidə olunur. Artıq qadınlar ənənəvi "qadın peşələri" ilə yanaşı, digər sahələrdə də aktiv fəaliyyət göstərirlər. Həmçinin qadınlar müxtəlif fəaliyyət sahələrində assosiasiyalar yaradırlar, eyni zamanda qarşılıqlı çıxan çətinlikləri, onları rahat edən məsələləri hüquqi şəkildə irəli sürərək tökliflər verirlər.

Komitə sədri vurğulayıb ki, qadın və kişilərin bərabər iştiraklığı, gəndər mədəniyyətinin təbliği, gəndər əsaslı zorakılığın, məişət zorakılığının qarşısının alınması istiqamətində həyata keçirilən layihələr, tədbirlər bir daha göstərir ki, ölkədə gəndər bərabərliyinin təmin edilməsi ildən-ildə yüksəlir.

O, bu istiqamətdə qəbul edilən dövlət proqramlarını, qanunları yüksək dəyərləndirərək, bütövlükdə gəndər bərabərliyinin təmin edilməsinə nəzarətli həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının illik məlumatını müsbət qiymətləndirib.

Sənədin müzakirəsində parlamentin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsi sədrinin müavini Jalə Əliyeva, komitə üzvləri Sədaqət Vəliyeva, Tamam Cəfərova, Ramin Məmmədov, Nigar Arpadarai, Sevil Mikayılova, Könül Nurullayeva, Milli Məclis Aparatının Sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri Adil Vəliyev, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin böyük məsləhətçisi Səvinc Məmmədova çıxış ediblər. Çıxış edənlər gəndər bərabərliyi, erkən nikah, qız uşaqlarının təhsildən yayınması, doğulan uşaqlar arasında cins balansının pozulması kimi halların qarşısının alınması ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər, suallarını səsləndiriblər.

Onlar ölkədə gəndər mədəniyyətinin yüksəldilməsi üçün gəndər sahəsində fəaliyyət göstərən qurumların, maarifləndirmə işlərinin effektivliyinin artırılması, qanunvericiliyin və xüsusən də onun icra mexanizminin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı rəy və tökliflərini irəli sürüblər.

Azərbaycan Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Sədaqət Qəhrəmanova deputatların qaldırdıqları məsələlərə aydınlıq gətirib, onları narahət edən məsələlərə komitənin mövqeyini açıqlayıb. O, 2021-ci ildə Azərbaycan gəndər bərabərliyinin təmin edilməsi mexanizmlərinin inkişafı istiqamətində atılan addımlar, dövlət komitəsinin bu istiqamətdə gördüyü işlər barədə məlumat verib. Sədaqət Qəhrəmanova bildirib ki, qızların təhsildən yayınması, erkən nikahların qarşısının alınması, gəndər stereotiplərinin aradan qaldırılması kimi məsələlər daim diqqətdədir.

Müzakirələrin sonunda Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin 2021-ci il üzrə məlumatı baxılmaq üçün Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

"Azərbaycan"

Azərbaycan-Çili parlamentlərarası əlaqələri inkişaf edir

Dekabrın 15-də Milli Məclisin Azərbaycan-Çili parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvləri ilə Çili Milli Konqresinin Çili-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupu arasında onlayn görüş olub.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə verilən məlumata görə, Azərbaycan-Çili parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Fransisko Xayver Çauan əlaqələrin gələcək inkişafı, "ağıllı şəhər", "ağıllı kənd" layihələrinin həyata keçirilməsi, artıq keçmiş məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına qayıtması prosesinə başlanılıb.

Onlayn görüşdə Çili Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Fransisko Xayver Çauan əlaqələrin gələcək inkişafı, "ağıllı şəhər", "ağıllı kənd" layihələrinin həyata keçirilməsi, artıq keçmiş məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına qayıtması prosesinə başlanılıb.

Söhbət zamanı Qoşulmama Hərəkətinin Parlament Şöbəsi çərçivəsində üzv ölkələrin parlamentləri arasında əməkdaşlığın perspektivlərindən bəhs edilib.

Görüşdə Milli Məclisin deputatları, Azərbaycan-Çili parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvləri Səvinc Fətəliyeva, Nigar Arpadarai və İqbal Məmmədov çıxış edərək Azərbaycan-Çili dostluq münasibətləri barədə fikirlərini bölüşüblər, parlamentlərarası əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsinə vacibliyindən danışdılar.

Onlayn söhbətdə iki ölkə arasında iqtisadi, ekoloji, investisiya və digər sahələrdə əməkdaşlığın daha da inkişaf edəcəyinə inam ifadə olunub.

"Azərbaycan"

Şuşa-Laçın yolundakı etiraz aksiyası ilə bağlı diplomatlar üçün brifinq keçirilib

Əvvəlki 1-ci səh.

Mövcud vəziyyətin guya humanitar böhrana səbəb ola biləcəyi barədə iddiaların həddən artıq şişirdildiyini qeyd edən nazir Azərbaycan tərəfinin ərazilərimizdə yaşayan erməni sakinlərinin humanitar ehtiyaclarını qarşılamağa daim hazır olduğunu diqqətə çatdırıb.

Nazir C.Bayramov Azərbaycan tərəfinin yerli erməni sakinlərlə dialoqun təşviqi istiqamətində addımlar atdığı barədə məlumat verib. Bu xüsusda İstə Laçın yolunun tikintisi, istərsə də Sarsəng su anbarından istifadə ilə bağlı atılan birgə addımlar çərçivəsində yerli erməni sakinlərlə təmaslardan bəhs edilib.

Görüşdə bu il dekabrın 3-dən aidiyyəti dövlət qurumlarının mütəxəssislərindən ibarət heyətin Rusiya sülhməramnı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazilərində faydalı qazıntı yataqlarının qanunsuz istismarı, bundan irə-

li gələn ekoloji və digər fəsadlar ilə bağlı sülhməramnı kontingentin komandanlığı ilə danışıqlar aparıldığını, əldə olunmuş razılığa baxmayaraq, dekabrın 10-da sözügedən ərazilərə Azərbaycan nümayəndələrinin səfərinə maneçilik törətdiyi barədə məlumat verilib.

Davam edən etiraz aksiyasının qeyri-qanuni fəaliyyətlərə qarşı Azərbaycan ictimaiyyətinin haqlı narazılığının nəticəsi olduğu, Azərbaycanın əsliində öz narahatlıqlarını dialoq yolu ilə həll etməyə çalışdığı diqqətə çatdırılıb.

Çıxış zamanı Azərbaycan tərəfinin Rusiya sülhməramnlarının müvəqqəti yerləşdiyi ərazilərdə mavi yanacaqın təchizatını dayandırmasına dair yayılan dezinformasiyalara münasibət bildiren nazir sözügedən ərazilərdə qaz təchizatının Ermənistan tərəfindən həyata keçirildiyini və

həmin ərazilərin ölkəmizin qaz təchizatı sistemində inteqrasiya olunmadığını diqqətə çatdırıb. Bununla yanaşı, hər hansı bir texniki nasazlıq şəraitində də, əvvəllər olduğu kimi problem aradan qaldırılması istiqamətində Azərbaycan tərəfinin dialoqa hazır olduğunu vurğulayıb.

Nazir C.Bayramov ölkəmizin ardıcıl olaraq beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini məhz üçtərəfli Bəyanatın icrasına, o cümlədən Laçın yolundan istifadənin Ermənistan tərəfindən kobud və açıq şəkildə pozulmasına yönəldiyini bildirib. O, Ermənistanın üçtərəfli Bəyanatı kobudcasına pozaraq Laçın yolundan qeyri-qanuni hərbi fəaliyyətlər, minaların ötürülməsi və xarici vətəndaşların qanunsuz səfərləri üçün sui-istifadə edilməsindən, habelə bundan irəli gələn müvəqqəti təhlükəsinin ağır nə-

ticələrindən bəhs edib. 2020-ci il Vətən müharibəsinin başa çatmasından etibarən bu gündə 276 vətəndaşımızın mina partlayışından zərər çəkdiyini, həlak olan 46 nəfərdən 35 nəfərin mülki şəxs olduğunu vurğulayıb. Azərbaycan tərəfindən məsələ ilə əlaqədar detallı informasiyanın verilməsinə baxmayaraq, bəzi ölkələrin XİN-ləri tərəfindən verilən reaksiyaların qərəzli olduğunu vurğulayan nazir bu kimi addımların mövcud problemlərin həllinə istiqamətlənmədiyini, əksinə, Azərbaycanın suveren ərazilərində təbii sərvətlərin qanunsuz istismarını davam etdirmək istəyənləri cəsarətləndirdiyini diqqətə çatdırıb.

Nazir Azərbaycan ərazisində yerli erməni sakinlərinin reinteqrasiyası naminə Azərbaycan tərəfindən təşviq edilən addımların dəstəklənməsinə çağırış edib.

Ceyhun Bayramov Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi ilə görüşüb

Dekabrın 15-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi Kubançbek Ömürəliyevlə görüşüb.

edilməsi və mənimənilməsindən bəhs edib. Hələ bəhs edilən müddət ərzində ərazilərimizin məqsədyönlü şəkildə minalanmasının Ermənistanın bu illər ərzində danışıqlar imitasiyası etməsinin göstəricisi olduğunu diqqətə çatdırıb.

Kubançbek Ömürəliyev Azərbaycanın təşkilat çərçivəsində aktiv fəaliyyətini və dəstəyini yüksək qiymətləndirib. Kommunikasiya və nəqliyyat qovşaqlarının açılması ilə bölgədə yaranacaq yeni imkanların üçü dördtərəfli arasında iqtisadi potensialın daha da genişləndirilməsinə xidmət edəcəyini vurğulayıb.

Görüşdə Şuşa şəhərinin 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilməsi məmnunluqla qeyd olunub. Şuşa şəhərinin əvvəlki vəziyyəti birgə tədbirlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Jurnalistlər Kəlbəcərdə mina partlayışının baş verdiyi ərazidə olublar

Jurnalistlər Kəlbəcərdə mina partlayışının baş verdiyi əraziyə səfər ediblər. AZƏRTAC-ın Kəlbəcərə ezam olunmuş müxbiri xəbər verir ki, dekabrın 14-də saat 18 radələrində Kəlbəcər rayonunun Çıraq kəndi ərazisində səkkiz nəfər minaya düşüb. Belə ki, kənd ərazisində infrastruktur layihələrində çalışan 4 nəfər minaya düşərək xəsarət alıb. Onları təcili yardım üçün hadisə yerinə yollanan dörd hərbiçi də minaya düşüb. Hərbiçilərdən üçü müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alıb, biri isə həlak olub.

Əvvəl başa çatdısa da, həmin vaxtdan bəri 250-dən çox azərbaycanlı mina partlayışları nəticəsində həlak olub və ya ciddi xəsarətlər alıb.

Ermənilər işğal dövründə Azərbaycan torpaqlarına 1 milyondan çox mina basdırıblar. Bu, Ermənistan dövlətinin Azərbaycan və azərbaycanlılara qarşı terror siyasətini açıq-aydın göstərir. Bu yaxınlarda təkə Laçın rayonunda İkinci Qarabağ müharibəsinin başa çatmasından sonrakı dövrdə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən basdırılmış 1400-dən çox mina aşkarlanaraq zərərsizləşdirilib.

Düşmənin işğal edilmiş ərazilərimizi 30 il ərzində mina və partlamamış sursatla-

rın "məzarlığı"na çevirməsi indi həmin torpaqlarda tikinti işlərinin sürətlə aparılmasına, eyni zamanda kommunikasiya xətlərinin çəkilməsinə maneə yaradan əsas amildir. Ermənistan dövlətinin verdiyi mina xəbərləri isə dəqiq deyil. Beləliklə, Ermənistanın azərbaycanlılara qarşı mina terroru bölgədə sülhə, insanların həyat və sağlamlığına, inkişafına və tərəqqisinə ən ciddi təhdid və maneələrdən biridir. Beynəlxalq ictimaiyyətin gözü qarşısında baş verən bu terror hərəkətlərinə tövsiyə ki, adekvat cavab verilmir. Ermənistanın törətdiyi müharibə cinayətləri beynəlxalq qurumlar tərəfindən araşdırılmalı, ərazilərin minalanması və xəritələrin təqdim edilməsinə hüquqi-siyasi qiymət verilməli və Ermənistan insanlıq əleyhinə törətdiyi cinayətlərə görə cəzalandırılmalıdır.

"ASAN xidmət" in 10 illiyinə həsr olunan forum

Dekabrın 15-də Güllüstan sarayında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin təşkilatçılığı ilə "Müasir idarəetməyə gedən yol: dayanıqlı və innovativ dövlət xidmətlərinə doğru" mövzusunda Beynəlxalq Forum keçirilib.

"ASAN xidmət" in 10 illiyinə həsr olunmuş forumun məqsədi dövlət xidmətlərinin göstərilməsi sahəsində Azərbaycanın qabaqcıl təcrübəsinə əsaslanaraq bu sahədəki yeniliklərə töhfə vermək, eləcə də dövlət xidmətləri sahəsində yeni texnologiyaların tətbiqi ilə əlaqədar müzakirələr aparmaqdır.

Forumda müxtəlif ölkələrdən, beynəlxalq təşkilatlardan və platformalardan, eləcə də innovasiyalar üzrə nüfuzlu şirkətlərdən ümumilikdə 50-yə yaxın xarici qonaq iştirak edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə Dövlət himni səsləndirilib, "ASAN xidmət" in 10 illiyinə həsr olunmuş videotaqdimat nümayiş etdirilib.

Sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Hüquq-mühafizə orqanları ilə iş şöbəsinin

müdiri Fuad Ələsgərov Prezident İlham Əliyevin forum iştirakçılarına məktubunu oxuyub.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinin iqtisadi və sosial məsələlər üzrə müavini Li Junhuanın, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş katibinin köməkçisi, BMT-nin Təlim və Tədqiqatlar İnstitutunun (UNITAR) icraçı direktoru Nixil Setin videomüraciətləri yayımlanıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi və "UCLG Afrika" Təşkilatının təşəbbüsü, eləcə də Mərakeş Merlər Assosiasiyasının rəhbərliyi ilə təsis olunub. Mükafatın məqsədi Afrika qitəsinin Yerli və Regional Hökumətləri tərəfindən yerli idarəetmə və ictimai xidmətlərin göstərilməsi zamanı ortaya çıxan çətinliklərin azaldılmasına və ya aradan qaldırılmasına yönəlməkdir. Mükafatın qalibləri Dövlət Agentliyinin dövlət xidmətlərinin göstərilməsi, sosial innovasiyalar sahəsindəki təcrübəsi ilə tanınmış və mükafatlandırılmışdır.

Mükafatın qalibləri Dövlət Agentliyinin dövlət xidmətlərinin göstərilməsi, sosial innovasiyalar sahəsindəki təcrübəsi ilə tanınmış və mükafatlandırılmışdır. Mükafatın qalibləri Dövlət Agentliyinin dövlət xidmətlərinin göstərilməsi, sosial innovasiyalar sahəsindəki təcrübəsi ilə tanınmış və mükafatlandırılmışdır. Mükafatın qalibləri Dövlət Agentliyinin dövlət xidmətlərinin göstərilməsi, sosial innovasiyalar sahəsindəki təcrübəsi ilə tanınmış və mükafatlandırılmışdır.

Sonra "UCLG Afrika - ASAN - Yerli Afrika Dövlət Xidməti Mükafatı"nın təqdimatı baş tutub. Qaliblər dövlət xidmət-

lərində səmərəliliyin və innovasiyaların tətbiqinə görə fərqlənən Ruanda Respublikasının paytaxtı Kiqali şəhəri və Mərakeş Krallığının Berkan şəhəri olub.

Beləliklə, "ASAN xidmət" dövlət xidmətləri ilə bağlı beynəlxalq mükafat verən qurum kimi çıxış edir. "UCLG Afrika - ASAN - Yerli Afrika Dövlət Xidməti Mükafatı" Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi və "UCLG Afrika" Təşkilatının təşəbbüsü, eləcə də Mərakeş Merlər Assosiasiyasının rəhbərliyi ilə təsis olunub. Mükafatın məqsədi Afrika qitəsinin Yerli və Regional Hökumətləri tərəfindən yerli idarəetmə və ictimai xidmətlərin göstərilməsi zamanı ortaya çıxan çətinliklərin azaldılmasına və ya aradan qaldırılmasına yönəlməkdir. Mükafatın qalibləri Dövlət Agentliyinin dövlət xidmətlərinin göstərilməsi, sosial innovasiyalar sahəsindəki təcrübəsi ilə tanınmış və mükafatlandırılmışdır. Mükafatın qalibləri Dövlət Agentliyinin dövlət xidmətlərinin göstərilməsi, sosial innovasiyalar sahəsindəki təcrübəsi ilə tanınmış və mükafatlandırılmışdır.

Koreya ilə Azərbaycan arasında hərbi əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib

Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Koreya Respublikasının Milli Assambleyasının üzvü Lii Hunsunqun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, qonaqları salamlayan nazir Koreya ilə hərbi əməkdaşlıq çərçivəsində əldə

olunan nailiyyətləri yüksək qiymətləndirdiyini qeyd edib.

General-polkovnik Z.Həsənov erməni hərbi birləşmə-

ləri tərəfindən hər hansı hərbi zərərin olmadığı halda insan tələfatı məqsədilə Kəlbəcər rayonunun Çıraq kəndin-

də basdırdığı mina partlayışı nəticəsində bir hərbi qulluqçumuzun şəhid olması və dördü mülki vətəndaş olmaqla yeddi nəfərin xəsarət alması ilə bağlı koreyalı nümayəndə heyətinin məlumatlandırılıb. Görüşdə həmçinin hərbi, hərbi-texniki, hərbi-təhsil və digər sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri, regional təhlükəsizlik, eləcə də qarşılıqlı maraqa doğuran digər məsələlərə dair ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyi uşaqlara bayram sevinci yaşadı

Heydər Əliyev Fondunun Rusiya Federasiyasındakı nümayəndəliyinin əməkdaşları fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə Yeni il ərəfəsində "Bizim ev" Ailə Tərbiyəsinə Dəstək Mərkəzində olub, valideyn himayəsindən məhrum uşaqlar üçün bayram tədbiri təşkil ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, uşaqlar üçün Moskva Kukla Teatrının ifasında "Al çiçək" tamaşası nümayiş etdirilib.

Fondun Rusiya nümayəndəliyinin humanitar proqramlar üzrə rəhbəri Tamilla Əhmədova bayramın təşkilindən danışıraq deyib: "Bu gün yenidən "Bizim ev" Ailə Tərbiyəsinə Dəstək Mərkəzində qonaq olmağımıza və Yeni il ərəfəsində müəssisinin yetirmələrini təbrik etməyimizə şadıq. Bugünkü uşaqlar - sabah ölkələrin, planetin, bütün bəşəriyyətin taleyini həll edəcək insanlardır. Bu gün uşaq, sabah - xalqdır. Bugünkü dünya böyüklərə məxsusdur və biz onlara dinc, xoşbəxt məmləkət miras qoymalıyıq. Uşaqlar planetimizin sabahıdır".

O qeyd edib ki, uşaqların problemi Heydər Əliyev Fondunun diqqətindən heç vaxt konarda qalmır, bu, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi fondun fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biridir. "Fondun vitse-prezidenti və Rusiya nümayəndəliyinin rəhbəri Leyla Əliyeva uşaqlara kömək edən, onların həyatını daha parlaq və xoşbəxt etmək iqtidarında olan hər bir layihənin bütün ölkələrdə həmişə dəstəkləyir", - deyən T.Əhmədova xatırladı ki, "Bizim ev" Ailə Tərbiyəsinə Dəstək Mərkəzindən olan

uşaqlar fondun dəvətilə Bakıya səfər edib, həmyaşıdları ilə görüşüb, şən vaxt keçiriblər. "Sevindirici haldır ki, ölkələrimizin və xalqlarımızın uşaqları dövlət və cəmiyyətin etibarlı müdafiəsi altında, bir-birinə qarşılıqlı hörmət ab-havasında böyüyür. Dostluqda ən möhkəm və ən səmimi münasibətlər möhür uşaqlıqda yaranır. Bu gün uşaq dostluğu, sabah isə

xalqlar arasında dostluq", - deyən T.Əhmədova sözüünə yekun vurub.

"Bizim ev" Ailə Tərbiyəsinə Dəstək Mərkəzinin direktoru Vadim Menşov Heydər Əliyev Fonduna və şəxssən fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevaya diqqət və qayğıya görə təşəkkür edib. O deyib: "Heydər Əliyev Fondunun əməkdaşları artıq bizim ailəmizin üzvləridir. Bizim birgə proqramlarımız, layihələrimiz var, uşaqların işə düzəlməsi ilə birgə məşğul oluruq. "Bizim ev" in yetirmələrinə kömək göstəririk. Fonda və şəxssən Leyla xanım uşaqlarımıza göstərdiyi qayğıya görə "Çox sağ ol" deyirik".

Tədbirin sonunda Heydər Əliyev Fondunun Rusiyadakı nümayəndəliyinin əməkdaşları uşaqlara Yeni il hədiyyələri paylayıblar.

Vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri və ictimai fəallar ekoloji cinayətə və qanunsuz istismara etirazlarını davam etdirirlər

Ekoloji terrora son qoyulmalıdır

Dünyanın ən hiyləgər milləti olan ermənilər öz çirkin məqsədlərinə çatmaları üçün bütün iyrənc vasitələrdən istifadə etməyi özlərinə vasitə seçiblər. Yazıq, məzlum cildinə girib öz-günün hesabına yaşamaq bunların həyat tərzidir.

Vaxtilə işğal edib xarabazarlığa çevirdikləri ərazilərimizdə yeraltı və yerüstü sərvtövlərimizə talan edərək, xarici şirkətlərə ölbir olub qızıl yataqlarımızı müstəzək şəkildə qanunsuz istismar etmələri haqqında kifayət qədər əsaslı faktlar mövcuddur. Müharibədə ağır məğlubiyyətə uğrayaraq yoxsulluq girdabına düşüb çabalayan Ermənistanın havadarları ilə birlikdə Qarabağda talançılıqla məşğul olması, "Dəmirli" və "Qızılbulaq" yataqlarında qanunsuz qazıntı aparılması, torpaqlarımızda ekoloji terrorla məşğul olması haqqında yenə də ciddi məlumatlar var. Xəbərlərin dəqiqliyini öyrənmək, Azərbaycan ərazilərində faydalı qazıntıların qanunsuz istismarı və bundan əmələ gələn ekoloji fəsadların aradan götürülməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mütəxəssisləri Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin komandanı, general-mayor Andrey Volkovla görüşərək onları müvəqqəti olaraq yerləşdirildiyi Azərbaycan ərazilərində monitorinq aparmaları üçün şərait yaratmasını xahiş etmişlər. General Volkov ekoloqlarla görüşüb "Dəmirli" və "Qızılbulaq" yataqlarında monitorinq aparmaları üçün onlara şərait yaradacağına söz versə də, çox təəssüf ki, "komandan" verdiyi sözünü tuta bilmədi və ya tutmaq istəmədi. Səbəb separatçıların "yeni lideri" milliyətçi Ruben Vardanyanın ac-yalvac yaşayan ermənilərə cibinin ağzını açıb həmin yataqların girişində "yerli ermənilərin" nümayişini təşkil etməsi oldu.

Məsələ burasındadır ki, Qarabağda sülhməramlı kimi gəlib, hər gün ermənilərlə kef məclisləri quran rus əsgərlərinin

"məhrəm" münasibətləri, özlərini ermənilərin "iş ortağı" kimi göstərmələri xalqımızı haqlı olaraq çox ciddi narahat edir. Xüsusilə 2020-ci ildə düşmən üzərində qazanılan qələbədən sonra torpaqlarımıza yeni minaların basdırılması, erməni diversiya qruplarının ərazilərimizə "sızması" da şübhələri artırır. Sülhməramlıların gözü qarşısında mədənlərimizin, təbii sərvətlərimizin talan olunaraq onların "mühafizə" etdiyi yolla Ermənistanla daşınması qətiyyətlə qəbul edilə bilməz. Ermənistan və Azərbaycan vətəndaşları arasında, separatçılıqla, araqarışdırmaqla məşğul olan Ruben Vardanyanın deportasiya olunmaq əvəzinə əzizlənməsi qəbul edilə bilməz deyil. Bu gün kimi sülhməramlılar tərəfindən Qarabağda, Xankəndiyə Ermənistanın silah-sursat daşınması, ara qızışdırma, erməniləri yenidən müharibəyə həvəsləndirən revansistlərin geri qaytarılmaması tələb olunur. Axı bu, onların missiyası na xaldır. Azərbaycanın ermənilərə humanitar məqsədlə verdiyi yoldan müharibə məqsədləri üçün istifadə olunması cinayətdir. Biz bu torpaqları ermənilərin mürdar ayaqlarından təmizləmək üçün minlərlə şəhid verib Qarabağı qanımlı suvarmışıq. Bundan sonra Qarabağda kimlərinə nazi ilə oynamaq niyyətimiz yoxdur. Bu torpağın öz sahibi var.

Bu gün Qarabağda, Xankəndidə baş verən özbaşınalıqlar vətəndaşlarımızın haqlı narazılığına səbəb olmuşdur. Vətəndaş cəmiyyətinin, QHT-lərin yüzürlə üzü, gənc fəallar, jurnalistlər neçə gündür ki, qarlı-saxtılı havada Qarabağa yollanaraq Xankəndiyə gedən yolda üstündə fasiləsiz olaraq dinc etiraz aksiyası keçirirlər. Aksiyanın fəal iştirakçılarından Əsgər Ailəyə Dostek İctimai Birliyinin sədri Mətanət Əsgərqızı bizimlə telefon əlaqəsi yaradaraq dedi:

- Artıq neçə gündür ki, Laçın yolunun üstündə etiraz aksiyası keçiririk. Havanın soyuq olmasına baxmayaraq, gecəni səhərə kimi yatmamışıq. Çadırlar qursaq da, bir nəfər də olsun aksiya iştirakçısı gecəni çadırda keçirməyib. Aksiyamız dinc xarak-

terlidir. Torpaqlarımızda ekoloji terror edənələrə qarşıdır. Ekoloji terrora "yox" deyirik. Aksiya iştirakçıları gecəni səhərədək vətənpərvərlik mahnıları səsləndiriblər. Tələbimiz də çox sadədir: rus sülhməramlılarından ekoloji ekspertlərin monitorinq aparmaları üçün "Dəmirli" və "Qızılbulaq" yataqlarına getmələrinə şərait yaradılmasını istəyirik. Təəssüf ki, sülhməramlıların komandanı Andrey Volkov bizimlə görüşəndən hələ ki, yayınır. Lakin onun müavinləri ilə görüşüb tələblərimizi yazılı şəkildə təqdim etmişik.

Xatırlatmaq istəyirəm ki, biz dinc ermənilərin, mülki vətəndaşların, təcili yardım məşinlərinin hərəkəti üçün heç bir maneçilik törətmirik. Biz torpaqlarımıza qanunsuz silah daşınan, yenidən qan tökülməsinə vəsiyə olan, yoxsulluq içində yaşayan ermənilərə pul paylayıb separatçılıq məqsədləri üçün istifadə edən Ruben Vardanyanlara və digər araqarışdırıcılara "yox" deyirik. Hər gün Qarabağa Laçın yolu ilə separatçıların sərbəst gəlişi bizi narahat edir. Biz revansist qüvvələrin Qarabağa ayaq açmasına "yox" deyirik. Tələblərimiz yerinə yetirilməyi kimi aksiyamız davam edəcək.

44 günlük müharibədən sonra məğlub olub özlərini yazıq göstərən ermənilər heç də belə deyil, öz əvvəlki ampullarındadırlar. Bu millətin təfəkkür tərzini dəyişdirir. Torpaqlarımızda oturub silahlanıb, yeni planlar qurur, yeni kəllələr edirlər. Bunlarla özlərinin başa düşdüyü dildə danışmaq lazımdır.

*Əlsən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"*

Erməni separatçılarına təbii sərvətlərimizi talamağa imkan verməyəcəyik

Bu gün Azərbaycan ekoloqlarının, media nümayəndələrinin və ictimai fəallarının Laçın yolunda Rusiya sülhməramlılarının postu qarşısında etiraz aksiyasının keçirilməsinin beşinci günüdür. Tələblərimiz aydın, haqlı və beynəlxalq qanunlara uyğundur.

Biz rus sülhməramlılarının nəzarət zonasında olan "Qızılbulaq" qızıl və "Dəmirli" mis-molibden yataqlarının qanunsuz istismarına, öldürülmüş xammalın Ermənistanla daşınmasına etiraz edirik. Ötən illərin təcrübəsindən onu da bilir ki, ermənilər Azərbaycanın milli sərvətlərini talan edərək, ekologiyamıza sağalmaz yara vururlar.

Torpaqlarımız işğal altında olduğu müddətdə Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın qızıl yataqları vəşşəcəsinə istismar edilib. Erməni jurnalistlərin araşdırmalarına görə, həmin vaxtlar bizim ərazimizdə qanunsuz fəaliyyət göstərən FDM şirkəti tərəfindən işğala son qoyulanadək 21 tondan çox qızıl çıxarılaraq aparılıb. Ümumiyyətlə, işğal zamanı Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdan 30-dan çox şirkət talançılıqla məşğul olub. Onlardan yalnız bir şirkət ölkəmizdən 21 ton qızıl oğurlayıbsa, görün qalanları nə qədər milli sərvətimizi talan edib.

Ötən dövrdə baş verənləri anlıyıq. O zaman bu talanı

Bu gün Ermənistan və onun havadarları dünya ictimaiyyətini çaşdırmaq üçün yolu bağladığımız barədə yalan təbliğat aparırlar. Guya Azərbaycan tərəfi Laçın yolunu bağlayıb, Xankəndi ermənilərini humanitar sədaqətlərdən məhrum edib. Ancaq yolu bağlayan biz deyilik, Rusiya sülhməramlarıdır. Niyəsinə özləri bilirlər. Azərbaycan isə təbii sərvətlərini oğurlanmasına etiraz edir, özü də dinc yolla. Bu arqumet o qədər güclüdür ki, heç bir dövlət və ya beynəlxalq təşkilat ona etiraz edə bilməz. Erməniləri qıcıqlandıran da budur. Onlar əvvəllər öldürdüyü dəstəyi indi görmürlər. Səbəbini özləri də anlıyırlar. Lakin erməni xisləti onları rahat buraxmır, hər bir halda qanunsuz yerdən qan çıxarmaq istəyirlər.

Əvvəllər də təsəvvür yaratmağa çalışırdılar ki, rus sülhməramlılarının nəzarət zonasında baş verənlər onların məsuliyyətsizliyidir. Rusiya Mü-

atib əvvəlcə bəyan etdi ki, onun niyyəti burada yaşayan ermənilərə humanitar yardım göstərmək, onları düşdüyü depressiyadan xilas etməkdir. Sözsüz ki, ağılı başında olan, siyasətdən az-çox başı çıxan hər kəs bildirdi ki, bu, yalandır, xoruzun "quyruğu" u gec-tez görünəcək. Ruben Vardanyan Qarabağın "rəhbər"i olan Araik Arutunyanla görüşüb "dövlət naziri" olanda gizli mətləblər üzə çıxdı. Ən maraqlısı isə bu iki erməninin yayılan foto və videosudur. Araik Arutunyan "rəhbər" olsa da, Ruben Vardanyanın qarşısında dərzi bilməyən şagird kimi dayanır. Səbəb sadədir. Bu zavallı yaxşı bilirdi ki, qarşısında duran "arxalı köpek"dir.

Aksiya davam edir. Məqsədimiz aydın, tələbimiz ədalətli - erməni separatçılarına milli sərvətimizi talamağa imkan verməyəcəyik.

*Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"*

Artıq neçə gündür ki, Azərbaycanın qeyri-hökumət təşkilatları nümayəndələrinin, ictimai fəalların, mətbuat nümayəndələrinin Qarabağda Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti nəzarətində olan ərazidə keçirilən etiraz aksiyası davam edir.

Qışın saxtalarının kəsəkə vaxtında başqarlı Kirs dağının ötkələrindən keçən Laçın-Xankəndi yolunun yaxınlığında dayanaraq tələblərini irəli sürürlər. Aksiya iştirakçıları Qarabağdakı faydalı qazıntı, xüsusilə "Qızılbulaq" qızıl və "Dəmirli" mis-molibden yataqlarının qanunsuz istismarına etirazlarını bildirirlər. Cari il dekabrın birinci günlərində Azərbaycan mütəxəssislərindən ibarət heyətin həmin yataqlarda monitorinq aparmasına lazımı şərait yaratmadığına görə, onlar sivil qaydada Rusiya sülhməramlılarının komandanı Andrey Volkovla görüşməyi və məsələyə aydınlıq gətirilməsini istəyirlər.

Xatırladaq ki, aksiya iştirakçıları onu da bildirirlər ki, bir neçə ay bundan önce Qarabağda peyda olmuş rusiyalı biznesmen, özünü separatçı rejimin baş naziri elan edən Ruben Vardanyan pozucu fəaliyyətə məşğuldur. Yerli erməniləri dinc-yanaşı sülh şəraitində yaşamağa istiqamətləndirmək əvəzinə səhə bölgələrində günəşni tərbitərlər törədir. Dinc erməniləri müharibəyə, münafiqəyə sürükləməyə çalışır. Aksiya iştirakçıları isə birmənalı olaraq erməni silahlılarının qalıqlarının Qarabağdan çıxarılmasını tələb edirlər.

Qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri, tanınmış ictimai fəallar və mətbuat nümayəndələri ictimaiyyətə bildirmişlər ki, aksiya iştirakçıları tərəfindən dinc erməni əhəlisinə humanitar yardımlar göstərilməsində, mülki insanların Laçın yolu ilə hərəkətinə, "Təcili yardım" və digər xeyirxah məqsədlərlə yol gedib-gələn ermənilərə heç bir maneə yoxdur. Tələb yalnız Qarabağda qeyri-qanuni istismar edilən təbii sərvətlərimizin talan edilməsinin qarşısını almaqdır.

Görünən odur ki, Azərbaycan xalqının haqlı tələblərinin qarşısına çevrilən aksiya iştirakçıların sayı

gündən-günə artmaqdadır. Onlar əllərində tutduqları "Volkov, cavab ver!", "Sülhməramlılar, ədalətli olun!", "Sərvətlərimiz bizimdir!", "Ekoloji terrora son qoyulmalıdır!" kimi şüarlarla tələbləri yerinə yetirməyəndə bir aksiyamız davam etdirəcəklərini israrlıdır. Çünki bütün dünya bilir ki, Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxladığı 30 il ərzində Ermənistan Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının yeraltı-yerüstü sərvətlərini barbarsına talayıb, xarici şirkətlərə qanunsuz şəkildə bölgəyə cəlb edib. Bu şirkətlər həm Ermənistan, həm də digər xarici ölkələrə

məxsusdur. Xatırladaq ki, Azərbaycan Baş Prokurorluğunun hələ 2018-ci ildə apardığı araşdırmalara görə, Ermənistan və digər ölkələrdə hüquqi qeydiyyatdan keçən "Vallex Group", "Base Metals", "ACP, Lerna Metalurjiya İnstitutu, "Teghut" və digər şirkətlər, o cümlədən Ermənistandan olan fiziki şəxslər qızıl hasilatı biznesinin təşkilində iştirak ediblər.

Erməni jurnalist Vaqram Ağacanyanın araşdırmasına görə, işğal dövründə Ermənistanın 30-dan çox şirkəti Qarabağdakı qızıl və digər qiymətli metalların istismarını həyata keçirib. Belə şirkətlərdən biri

FDM-dir. 2001-ci ildə fəaliyyətə başlayan şirkət Azərbaycanın 16 tondan çox qızılı talayıb. Təkcə 2008-ci ildə talanan qızılın həcmi 4 ton olub.

İllərlə davam edən bu talançılıq barədə Azərbaycan Prezidenti, Azərbaycan hökuməti, habelə respublikanın Baş Prokurorluğu, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti tərəfindən aidiyyəti qurumlara dəfələrlə müraciət olunsada, qarşısı alınmayıb. Dünyanın gözü qarşısında Ermənistan hökumətinin qanuni və qeyri-qanuni silahlı birləş-

mələri kənd və şəhərlərimizə hücumlar edir, qarət, qətləmin, terrorun ard-arası kəsilir, təbii sərvətlərimizi çapıb-talamaqdan doymurlar. Ermənistan özü bir yana, xarici dövlətləri və şirkətləri də bu cinayətə cəlb edib. Məsələn üçün, "Base Metals" şirkətinin təsisçisi "Vallex Group" işğal dövründə Kəlbəcərin "Heyvalı" yatağını istismar edərək, qurub. Məlumatlara görə, 2009-2011-ci illərdə 400 min ton filiz emal edilib, halbuki bu müddətdə emal həddi 150 min olmalıdır.

"Heyvalı" nı qurudandan sonra şirkət 2011-ci ildə keçmiş Ağdərə

rayonundakı "Kaşen" - "Dəmirli" yatağının istismarına başlayıb. Bu yataqdan çıxarılan filiz əsasən Avropa ölkələrinə ixrac edilib.

"Teghut" yatağında işləyən İrənin "Kavoshgaran Consulting Engineers" (KCE) şirkətinin əməkdaşları da "Dəmirli" yatağının istismarına cəlb olunublar. KCE-nin rəsmi saytında isə "Dəmirli" yatağı Ermənistan ərazisindəki mədəni kimi göstərilib.

Qarabağdakı "Dəmirli" yatağının qanunsuz istismarına cəlb edilən KCE mütəxəssisləri arasında İran vətəndaşları Zohreh İrənməneşin, Mostafa Asadizadəhin, 2015-2018-ci illər arasında KCE-də baş geotexniki mühəndis olmuş Sahand Şokrinin adını çəkmək olar.

Bütün bunlar onları deməyə əsas verir ki, Azərbaycan vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələrinin və ekologiyaya dəyən zərərlə haqlı narazılığın nəticəsidir. Televiziya ekranlarından, eləcə də sosial şəbəkələrdən gördüyü kimi, aksiya iştirakçıları onların hər iki tərəfdən qarşısını kəsen olislahlı Rusiya sülhməramlıları qarşısında Azərbaycanın Dövlət Himni, "Əsgər marşı" nı, "Azərbaycan" və digər vətənpərvərlik mövzusunda mahnıları oxuyaraq haqlı tələblərini açıqlama və tələblərini gücləndirirlər.

*Rəhman SƏLMANLI,
"Azərbaycan"*

Vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri və ictimai fəallar ekoloji cinayətə və qanunsuz istismara etirazlarını davam etdirirlər

İndi güclü dövlətimiz, qətiyyətli Prezidentimiz var

Eko-fəallarımız və QHT təmsilçilərimiz Qarabağda Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti məsuliyyəti zonasında separatçı rejimin Azərbaycanın təbii sərvətlərini talamasına və ekologiyamıza qarşı soyqırım tərtibatına qarşı Laçın-Şuşa yolunda aksiyalarını davam etdirirlər.

Vətəndaş cəmiyyətimizin nümayəndələri Azərbaycanlı mütəxəssislərin ölkəmizin yataqlarının qanunsuz istismarı ilə bağlı monitorinq aparmaq üçün əraziyə buraxılmamasına etiraz edirlər. Hər ötən gün sayları durmadan artan aksiya iştirakçıları tələbləri yerinə yetirilməyənə qədər mübarizələrini dayandırmamaq fikrində deyillər.

Ermənilər 1988-ci ildə Topxana meşəsini bu cür məhv edirdilər

Heç kəs unutmayıb, 1988-ci ildə də eynilə bu cür olmuşdu...

Həmin vaxt Azərbaycan torpaqlarına qarşı açıq ərazi iddiasına qalxan xain ermənilər öncə Azərbaycanın təbii-təbii, ekologiyasına hücumu keçmişdilər. Qarabağdakı Topxana meşəsində ağacları kəsərək onu məhv etməyə başlamışdılar.

O zaman da Azərbaycan xalqı ekologiyasına terror həyata keçirən mənfur ermənilərə qarşı etiraz aksiyasına qalxmışdı. Bakını, bütün bölgələrimizi nəhəng etiraz mitinqləri bürümüşdü, xalqımız Qarabağda özbaşınalıq edən əlibaltı erməni quldurlarının mürdar əməllərini dərhal dayandırılmasını tələb etmişdi.

Amma təəssüf ki, o zaman Azərbaycan nə müstəqil ölkə idi, nə də xalqa öncüllük edəcək qətiyyətli lideri var idi. Buna görə də xalqımız öz haqlı etiraz səsinə heç yerə qatıra bilməmiş, insanlıq və təbiət qənimini ermənilərin bədnam əməllərinə heç kəs "dur" deməmişdi. Arxasında məkrli sovet rəhbərlərinin durduğunu gören mənfur ermənilər isə daha da azğılaşaraq Azərbaycan xalqının başına olmanın müsibətə açmış, soydaşlarımızı deportasiya etmiş, torpaqlarımızı işğala məruz qoymuş, dinc əhəlimizə qarşı soyqırım həyata keçirmişdilər və çirkin əməllərini 30 illik işğal dövründə də ərazilərimizdə davam etdirmişdilər.

İşğal dövründə erməni vandalları Qarabağ və Şorqi Zəngəzorda "ölü torpaq" siyasəti həyata keçirərək, bu yerlərdə həyata dair hər nə varsa hamısını

qənim kəsildilər. Meşələrimizi qırıb, çaylarımızı, bulaqlarımızı qurudub, flora və faunamızı məhv etdilər.

Ermənistanın yürütdüyü bu ekoloji terror tərsərhəd çay olan Oxçuçaydan da yan keçməyib. Bu çay Ermənistan ərazisində daim çirkləndirilib. Aparılan araşdırmalar zamanı ortaya çıxıb ki, Qafan və Qacaran dağ-mədən sənayesinin tullantı suları təmizlənmədən bir-bəşə çaya axıdılır. Nəticədə çirklənmiş sənayesinin normadan dəfələrlə artıq olması Oxçuçayın su ehtiyatlarının istifadəsinin yararsız hesab edilməsinə gətirib çıxarıb.

Eləcə də Ermənistan ərazilərində talançılıqla məşğul olaraq təbii sərvətlərimizi qanunsuz istismar ediblər.

Hazırda Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi Qarabağ iqtisadi rayonundakı "Qızılbucaq" qızıl və "Dəmirli" mis-molibden yataqlarında separatçı rejim tərəfindən təbii sərvətlərimizin qeyri-qanuni istismarı və talanmasında aktivləşmə, o cümlədən ekoloji fəsadların genişlənməsi müşahidə olunur.

Sərvətlərimizi talamağa imkan verməyəcəyik

Bununla əlaqədar dekabrın 10-da Azərbaycan mütəxəssisləri faydalı qazıntılarının qanunsuz istismar olunduğu "Qızılbucaq" qızıl və "Dəmirli" mis-molibden yataqlarına səfər etmək istəsələr də, sülhməramlılar tərəfindən buna süni əngəl törədilib.

Separatçıların sərvətlərimizi talamasına, eləcə də ekologiyamıza qarşı həyata keçirdikləri terrora etiraz olaraq dekabrın 12-dən eko-fəallarımız və QHT təmsilçilərimiz Laçın-Şuşa yolunda aksiyaya başlayıblar. İctimaiyyət

Amma Ermənistan unudur ki, Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi bütün cinayət əməllərinə görə beynəlxalq hüquq müstəvisində, ədalət məhkəməsi qarşısında cavab verməyə, o cümlədən təbii sərvətlərimizi taladığına, ekologiyamızı məhv etdiyinə görə vurduğu zərərin təminatını ödəməyə məcbur ediləcək.

30 ildən sonra Azərbaycan bayrağı yenidən Laçın yolunda dalğalanır

Bu gün Azərbaycan xalqının qəlbə Şuşa-Laçın yolunda haqq işimiz uğrunda mübarizə aparıb bacırdaşlarımızla birgə döyünür.

Xalqımızın ümumi etirazının ifadəçiləri ilə, könlülərində votən sevgisi daşıyan gənclərimizlə, ictimaiyyət nümayəndələrimizlə qürur duyuruq. Və lazım gələrsə, hər birimiz vətəndaşlıq borcunu yerinə yetirmək üçün eko-fəallarımızın aksiyasına qoşulmağa hazırız.

Heç şübhəsiz, bu vətəndaş həmröyliyi, birliyi bizi bütün tələblərimizin yerinə yetirdiyi qələbəyə daşıyacaq. Nə cə ki haqq uğrunda çıxduğumuz Vətən savaşında belə oldu...

Daha bir qürurlu, haqqın öz yerini tapdığı məqam isə milli mənafeərimiz üçün bir yumruğa döndüyümüz bu aksiya sayəsində, həm də 30 ildən sonra Azərbaycanın ay-uldudu, üçrəngli bayrağının Laçın yolunda yenidən vüqarda dalğalandırılması oldu...

Bəli, düz 30 il əvvəl, 1988-ci ildə olduğu kimi, Azərbaycan ictimaiyyəti öz ərazisində pozulan hüquqlarının bərpası uğrunda mübarizəyə qalxıb, ekologiyasının amansızcasına məhv edilməsinə etiraz edir. Separatçı rejimin sərvətlərimizi qanunsuz talamasına imkan verməmək üçün gecə-gündüz aksiya keçirir.

Amma həm də budəfəki hadisələrin axarı 1988-ci ildəkindən tamamilə fərqli yöndə cərəyan edir və daha əy-yam o əyyam deyil. İndi Azərbaycan xalqının arxasında dağ kimi dayanan müstəqil və qüdrətli dövləti var! İndi Azərbaycan xalqının onu dəm qələbə zirvələrinə ucaltdın İlham Əliyev kimi qətiyyətli lideri var! İndi və əbədiyyətə qədər bir daha mənfur düşmən Azərbaycan xalqının haqq və hüquqlarını tapdamağa cürət edə bilməyəcək.

Yasəmən MUSAYEVA, "Azərbaycan"

Azərbaycan vətəndaş cəmiyyəti institutlarının, eko-fəallarının, eləcə də media nümayəndələrinin Qarabağ iqtisadi rayonunda ekoloji terrora son qoyulması tələbi ilə Şuşa-Laçın yolunda dekabrın 12-dən etibarən başlatdıqları etiraz aksiyası davam edir.

Müxalifətdən eko-aksiyaya dəstək

Məlum olduğu kimi, bu aksiya Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdirildiyi ərazilərdə faydalı qazıntı yataqlarının qanunsuz istismarının qarşısını almaq məqsədilə keçirilir. Buna səbəb sülhməramlı kontingentin müvəqqəti nəzarət zonasında yerləşən "Qızılbucaq" qızıl və "Dəmirli" mis-molibden yataqlarının ermənilər tərəfindən qeyri-qanuni istismarı ilə bağlı ilk monitorinq keçirmək üçün səfər edən Azərbaycan mütəxəssislərinin əraziyə buraxılmamalarıdır. Belə ki, Rusiya sülhməramlı kontingentinin heç bir tədbir görməməsi fonunda yerli sakinlərin əvvəlcədən planlaşdırılmış aksiyası ekoloqlarımızın səfərinə mane olub. Rusiyaya bu hadisə ilə bağlı təqdim edilən notada Azərbaycan nümayəndələrinin səfərinə əngəl törədilməsinin və ya hər hansı bir şərtilə irəliləməsinin qəbul edilməz olduğu vurğulanıb.

Ermənilər vətəndaşlarımızın dinc aksiyasına müxtəlif don geydirməyə, hadisələri siyasi və humanitar böhran kimi təqdim etməyə çalışsalar da, onların bu cəhdləri əsassızdır. Aksiyamızın məqsədi ərazilərimizdə ekoloji tarazlığın bərpasıdır, ekoloji terrorun və təbii sərvətlərimizin talanmasının qarşısını alınmasıdır. Ona görə də aksiya iştirakçıları "Stop eko-terror!", "Təbiəti qoruyaq!", "Mina terroruna son!", "Azərbaycan oyaqdır, sərvətinə dayağıdır!" kimi şüarlar səsləndirirlər.

Tələblərimizə cavab verilənədək davam edəcəyik

Azərbaycan Milli İstiqlal Partiyasının sədri Arzuxan Əlizadə deyib ki, Şuşa-Laçın yolunda keçirilən aksiyaya iştirakçılar dövlətimizin haqlı tələblərini səsləndirir, ekoloji terror əleyhinə mübarizə aparırlar: "Dinc formada keçirilən həmin aksiyaya dəstəkləyirik. Əlbəttə ki, azərbaycanlı ekoloqların öz suveren ərazilərimizdə monitorinq keçirmələrinə icazə verilməməsi qəbul ediləməzdir. Dövlətimiz təbii sərvətlərimizin ermənilər tərəfindən istismar edilməsinə göz yumma bilməz. 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərdə uzun illər qanunsuz istismara məruz qalmış yataqların bir çoxunda ekoloji vəziyyət nəzarət altına alınsa da, görünür, sülhməramlılara buna tam nail olmağa imkan verməyib".

Partiya sədri qeyd edib ki, vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələrinin artıq 4-cü gündür ki aksiyasını davam etdirmələri başadüşüldür: "Aksiyamızın tələbi Rusiya sülhməramlı kontingenti komandanının əraziyə gəlməsi və monitorinq keçirməsi üçün şəraitin yaradılmasıdır. Təəssüf ki, Andrey Volkov aksiyamızın günlərdir davam etməsinə baxmayaraq, hələ də təşrif bərməyib. Aksiya tələblərimizə cavab verilməyənədək davam edəcək. Dövlətimizin suveren hüquqları bərpə edilməlidir. Biz faydalı qazıntıların qeyri-qanuni istismarını dayandırmaq niyyətindəyik. Yəni bu aksiyamızın ərazidə yaşayın dinc ermənilərə heç bir aidiyyəti yoxdur. Nəzərə almaq lazımdır ki, orada eko-fəallar dinc erməni əhəlisinə məxsus mülki avtomobillər, təcili yardım maşınlarının keçidində şərait yaratmağa hazırdırlar. Bu barədə ermənilərə dəfələrlə xəbərdarlıq edilib".

Nəzrin QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

Ombudsman Kəlbəcərdəki mina partlayışı ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyətə müraciət edib

Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Səbinə Əliyeva Kəlbəcərdəki mina partlayışı ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyətə müraciət edib.

AZƏRTAC Ombudsman Aparatının Mətbuat xidmətinə istinadla müraciəti təqdim edir. "Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş Kəlbəcər rayonunda piyada əleyhinə minanın part-

laması nəticəsində 4-ü mülki şəxs, 4-ü hərbiçi olmaqla, ümumilikdə 8 nəfər Ermənistanın mina terrorunun növbəti qurbanlarına çevrilib. Belə ki, təmir işləri ilə məşğul olan mülki şəxslər minaya düşdükdən sonra onların təxliyəsi məqsədilə əraziyə gələn hərbiçilər də minaya düşüb və onlardan biri aldığı xəbərlərdən həlak olub.

30 ilə yaxın işğal müddətində Azərbaycan ərazilərində basdırılan minaların xəritələri haqqında dəqiq məlumatın ve-

rilməməsi, münafiqə bitdikdən sonra təxribatların davam etdirilməsi işğaldan azad edilmiş ərazilərin yenidən minalarla çirkləndirilməsi və nəticədə mülki şəxslərin və hərbiçilərin həyatına qəsd edən, onların əlilliyinə səbəb olan bu kimi cinayətkar əməlləri törətmiş Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin məsuliyyətə cəlb olunmasını tələb edir, beynəlxalq ictimaiyyəti bu məsələdə qətiyyətli mövqə nümayiş etdirməyə çağırırq".

Gənc fəallar öndədirlər

Laçın-Şuşa yolunda Azərbaycanlı eko-fəallar, QHT nümayəndələri və jurnalistlərin iştirakı ilə keçirilən etiraz aksiyası davam edir.

Aksiyamızın əsas səbəbi təbii sərvətlərimizin ermənilər tərəfindən talan edilməsi, mədənlərimizin qanunsuz istismarıdır. Etiraz aksiyamızın iştirakçıları sülhməramlı kontingentin müvəqqəti yerləşdirildiyi ərazilərimizdəki "Qızılbucaq" qızıl və "Dəmirli" mis-molibden yataqlarında qeyri-qanuni istismara etirazlarını bildirir, ekoloji terrora son qoyulmasını tələb edirlər.

Haqq səsimizi ucaltdığımız aksiyada könlülələrin sayı isə durmadan artır, hər gün onların sırasına gənclərin nümayəndələri qoşulurlar. Müxtəlif şüarlar səsləndirən vətənpərvər gənclər Vətən müharibəsində olduğu kimi, Laçın yolunda keçirilən etiraz aksiyasında da öndədirlər.

Səhbətəldiyimiz həmin gənclərdən biri də Qərbi Kaspi Universitetinin kollecinin 3-cü kurs tələbəsi, "Bir Kö-nüllü" Tələbələrini Əməkdaşlığı İctimai Birliyinin üzvü Saleh Kamilovdur. Onun sözlərinə görə, bu aksiya dinc xarakterlidir, heç bir gərginlik ehtiva etmir: "Əsas məqsədimiz haqq iştəyimi-

zini yerinə yetirməkdir. Sərvətlərimizi qeyri-qanuni şəkildə istismar olunur. Bu ekoloji terrorizmə son qoyulmalıdır. Biz qərarımızda israrlıyıq. Tələblərimiz yerinə yetirilənədək aksiyamızı davam etmək niyyətindəyik".

Biz gənclər bu məsələdə fəal olmalı, sosial şəbəkələr üzərindən də məqsəd və məramlarımızı dünyaya çatdırmalı və erməni yalanlarını ifşa etməliyik". Saleh Kamilovun sözlərinə görə, Laçın yolunda artıq bir neçə gündür davam edən bu aksiya xalqımızın mətinliyinin, əzmkarlığının göstəricisidir: "Biz Vətən müharibəsində qalib gəlmiş xalqıq. Laçın yolundakı aksiyada bir daha təsdiq olundu ki, qalib xalqımız qarşısına qoyduğu bütün məqsəd və hədəflərə çatacaq".

Gənclərin aksiyada iştirakına toxunan Saleh Kamilov deyir ki, respublikamızda həyata keçirilən dövlət siyasəti gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda

Ülkər XASPOLADOVA, "Azərbaycan"

Ortaq dəyərlərə söykənən həmrəylik

Azərbaycan, Türkiyə və Türkmənistan Dövlət Başçılarının Birinci Üçtərəfli Zirvə Görüşü türk dövlətlərinin əməkdaşlığına mühüm töhfələr verəcək

Əvvəli 1-ci sahə.

Münasibətlərdə yeni mərhələ

Dekabrın 14-də keçirilən Azərbaycan, Türkiyə və Türkmənistan Dövlət Başçılarının Birinci Üçtərəfli Zirvə Görüşü isə bu üç türk dövləti arasında münasibətlərin inkişafını yeni keyfiyyət mərhələsinə yüksəltdir.

Öncə onu qeyd edək ki, Azərbaycan, Türkiyə və Türkmənistan arasında bütün sahələrdə qarşılıqlı dostluq əlaqələri hər zaman özünü göstərib. Azərbaycan, Türkiyə və Türkmənistan həm siyasi sahədə strateji tərəfdaşlardır, həm də iqtisadi sahədə son vaxtlar böyük uğurlara imza atıblar. Məsələn, Azərbaycanla Türkiyəni hər zaman dostluq və qarşılıqlı söykənən möhkəm tərəfdaşlıq birləşdirir. 2021-ci ildə imzalanan Şuşa Bəyannaməsi isə iki qarşılıqlı dövlətin münasibətlərini strateji müttəfiqlik səviyyəsinə çatdırıb. Şuşa Bəyannaməsi ilə yeni keyfiyyət mərhələsinə yüksələn müttəfiqlik Azərbaycanla Türkiyəni daha güclü edir, regiondakı mövqelərini daha da gücləndirir.

Eləcə də Azərbaycanla Türkmənistan arasında 2017-ci ildə strateji tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamə imzalanıb. Bu sənədə iki dövlətin gələcək birgə

faaliyyətinin, demək olar ki, bütün istiqamətləri müəyyən edilib. Belə ki, burada siyasi, iqtisadi, humanitar, mədəniyyət, nəqliyyat, energetika, təhlükəsizlik məsələləri öz əksini tapıb. O cümlədən Bəyannamədə hər iki tərəf bir-birinin ərazi bütövlüyünə, suverenliyinə, sərhədlərin toxunulmazlığına qətiyyətli dəstək nümayiş etdirib. Ötən ilin yanvarında isə Azərbaycanla Türkmənistan arasında Xəzər dənizində "Dostluq" yatağının karbohidrogen resurslarının birgə kəşfiyyatı, işlənilməsi və mənimlənməsi haqqında Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Bu tarixi sənəd həm iki ölkənin əlaqələrində, həm onların həyata keçirdiyi enerji siyasətlərində, həm də Xəzər dənizinin karbohidrogen ehtiyatlarının hasilatında yeni mərhələnin başlanğıcı oldu.

2022-ci ilin yanvar-oktyabr aylarında Azərbaycanın Türkiyə ilə ticarət dövriyyəsi 45 faiz artaraq 5 milyard dollara çatıb. Türkmənistanla isə ticarət dövriyyəsi bu il 5 dəfə artıb. Prezident İlham Əliyevin Zirvə görüşündə qeyd etdiyi kimi, tarixi bağlar üzrə dövlətimizin münasibətlərimiz ölkələrimiz arasında iqtisadiyyat, ticarət, nəqliyyat-logistika və digər sahələrdə əməkdaşlığın inkişafı üçün geniş imkanlar yaradır.

Türkmənbaşıda prezidentlər İlham Əliyevin, Rəcəb Tayyib Ərdoğanın və

Sərdar Bərdiməhəmmədovun imzaladığı "Ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq haqqında hökumətlərarası Saziş", "2023-2025-ci illər üzrə elm, təhsil və mədəniyyət sahələrində əməkdaşlığa dair hökumətlərarası Çərçivə Proqramı", "Gömrük əməkdaşlığına dair Birgə məşvərət komissiyasının yaradılması haqqında qarşılıqlı anlaşma dair Hökumətlərarası Memorandum", "Energetika sahəsində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi ilə bağlı qarşılıqlı anlaşma dair Qurumlararası Memorandum" və "Nəqliyyat sahəsində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi ilə bağlı qarşılıqlı anlaşma dair Qurumlararası Memorandum" yeni mərhələyə yüksələn əlaqələrin hüquqi bazasını təmin edəcək.

Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun ötürücülük qabiliyyəti 5 milyon tona çatdırılacaq

Ümumiyyətlə, Azərbaycan öz layihələri ilə türk dövlətləri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsində mühüm rol oynayır. Bu mənada respublikamızın xarici siyasətində türk-dövlətlərlə münasibətlər xüsusilə diqqət cəlb edir. Rəsmi Bakı növbəti siyasi sferada, o cümlədən global əhəmiyyət kəsb edən iqtisadi məsələlərdə türk-dövlətlərlə əməkdaşlığa, on-

ların beynəlxalq layihələrə cəlb olunmasına mühüm diqqət yetirir.

Azərbaycanın təşəbbüsü ilə inşa edilən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xətti Asiyaya Avropa ilə birləşdirən nəhəng infrastrukturudur. Artıq türk dövlətləri bu yoldan istifadə edirlər. Prezident İlham Əliyev Zirvə görüşündə diqqətə çatdırıb ki, bu layihəyə əlavə 100 milyon dollardan çox sərmayə qoyulacaq və onun ötürücülük qabiliyyəti hazırkı 1 milyondan 5 milyon tona çatdırılacaq.

Eyni zamanda Azərbaycanın təşəbbüsü ilə reallaşan enerji layihələri do-layısı ilə türk-dövlətləri birləşdirir, Qazaxıstan və Türkmənistanın ixrac imkanlarını artırır. Türkiyə isə tranzit ölkə kimi neft-qaz boru kəmərlərinin bəhrəsini görür. Bütün bunlar Azərbaycanın türk dünyasına böyük töhfələridir.

Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan 50-dən çox yük gəmisi ilə Xəzər dənizində ən böyük ticarət donanmasına malikdir. Xəzər dənizi sahilində yerləşən Ələt Azad İqtisadi Zonasında isə artıq ilk rezidentlər yerləşir. Eyni zamanda Azərbaycan 18 yük təyyarəsi ilə regionumuzda ən böyük mülki hava yük donanmalarından birinə malikdir. Növbəti 10 il ərzində yük donanmamıza daha 9 təyyarənin əlavə edilməsi nəzərdə tutulur. Bütün bunlar, xüsusən torpaqlarımızın işğaldan azad olunması türk dövlətləri arasında əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar açır. "2020-ci ilin sonunda 44 günlük Vətən müharibəsində öldürülmüş zəfər nəticəsində torpaqlarımız Ermənistanın 30 illik işğalından azad edildi. Qarabağ münaqişəsi həll edildi və bu qələbə regionda yeni nəqliyyat-kommunikasiya layihələri üçün əlverişli imkan yaradır", - deyər Prezident İlham Əliyev bildirib.

Azərbaycan, Türkiyə və Türkmənistan etnik, dini-mədəni köklər və ortaq mənəvi dəyərlər bağlayır. Azərbaycan, Türkiyə və Türkmənistan Dövlət Başçılarının Birinci Üçtərəfli Zirvə Görüşü göstərdi ki, türk dövlətləri bu milli-mənəvi birliyə söykənərək əlaqələrini daha da inkişaf etdirirlər.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Azərbaycan-Qətər tərəfdaşlığı qarşılıqlı etimada əsaslanır

Azərbaycanın xarici siyasət fəaliyyətində yaxın-uzaq ölkələr məfhumundan daha çox etibarlı dost, qarşılıqlı, həm də səmimi tərəfdaş ölkələr ifadəsindən istifadə olunur.

Belə ölkələrdən biri növbəti Yaxın və Orta Şərq regionunda, ərəb, islam dünyasında, həmçinin beynəlxalq münasibətlər sisteminə özünəməxsus yeri və rolu olan Qətər Dövlətidir. Hər iki dövləti və xalqı islamı dəyərlər, adət-ənənələr, ərəb, islam dünyasında, həmçinin beynəlxalq münasibətlər sisteminə özünəməxsus yeri və rolu olan Qətər Dövlətidir. Hər iki dövləti və xalqı islamı dəyərlər, adət-ənənələr, ərəb, islam dünyasında, həmçinin beynəlxalq münasibətlər sisteminə özünəməxsus yeri və rolu olan Qətər Dövlətidir.

Mübaligəsiz demək olar ki, Qətər bu gün ərəb dünyasının incisidir. Özünü qarşılıqlı faydalı iqtisadi əməkdaşlıq, barışdırıcı, sülhəyaradıcı vasitəçilik missiyalarından istifadə edən, dünyanın müxtəlif guşələrində fəlakətlərlə üzləşən xalqlara və dövlətlərə humanitar yardımlar göstərən Qətər Dövləti hazırda bir sıra mühüm beynəlxalq problemlərin və məsələlərin həllində həm də söz sahibi kimi çıxış edir.

Bir vaxtlar yoxsul Britaniya protektoratı olan Qətər 1971-ci ildə dövlət müstəqilliyi qazanmış, tələ üzünə güldüyünə görə nəhəng miqdarda neft və təbii qaz ehtiyatları sayəsində dünyanın ən zəngin ölkələrindən birinə çevrilmişdir. Bu dövlətin sıçrayışı inkişaf 2013-cü ildə hakimiyyəti gələn Şeyx Təmmim bin Həməd Əl-Təmmim tərəfindən başlandı. Ötən illər ərzində ölkədə infrastruktur sahələrində, xüsusilə səhiyyə və təhsil, eləcə də istehsal, tikinti və maliyyə xidmətlərinin genişləndirilməsinə təkan verən bir sıra addımlar atıldı. Qonşu ərəb dövlətləri ilə münasibətlərdə 2017-ci ilin yayında yaranmış böhran 2021-ci ilin yanvarında aradan qaldırıldı, səmimi və mehriban qonşuluq münasibətləri bərpa olundu.

Hökumət futbol üzrə 2022-ci ilin dünya çempionatına evsahibliyi etmək üçün namizədliyinə qazandıqdan sonra yollar, yüngül rəlsli nəqliyyat, yeni liman, hotellər, stadionlar və digər idman obyektləri də daxil olmaqla böyük infrastruktur layihələri həyata keçirildi. Təsəvvür etdiyiniz ki, bu dövlət futbol üzrə dünya çempionatına hazırlıq işlərinə 220 milyard dollar vəsait sərf etmişdir. Bu məbləğin 10 milyard dollara yaxın 8 stadionun tikintisinə sərf edilmişdir. Yüksək standartlara uyğun 100-dən çox hotel ucaldılmışdır. Təkcə FIFA 3 milyard dollar xalis gəlir götürmüşdür. Qalib komanda isə 42 milyon dollar qazanacaqdır.

Qətərin sosial-iqtisadi göstəriciləri üzrə ümumi dəyərləndirilməsi dünya üzrə orta göstəricilərdən yüksəkdir. 2021-ci ildə ölkədə ümumi daxili məhsul 180 milyard dollar təşkil etmişdir. Ölkədə əhalinin adambaşına düşən ümumi daxili məhsul həcmi 2021-ci ildə 55.920 dollar olmuşdur. Bu göstəriciyə görə o, dünyada birinci yerdə qərar tutur. Hesablamalara görə, ümumi daxili məhsul 2022-ci ildə 10 milyard dollar artaraq 172 milyard dollara çatacaqdır. Bu göstəricinin 2023-cü ildə 181 milyard dollar, 2024-cü ildə 191 milyard dollar, 2025-ci ildə isə 201 milyard dollara çatdırılması nəzərdə tutulur. 2022-ci ilin oktyabr ayı üçün dövlətin beynəlxalq valyuta ehtiyatları 59.879 milyard dollar təşkil etmişdir.

Hazırda Qətər sızılımsız maye qazın ən çox ixrac edən ölkədir. O, 2022-ci ildə 77 milyon ton sızılımsız qaz istehsal etmişdir. Bu göstərici 2026-cı ildə 110 milyon ton təşkil edəcəkdir. Dünya bazarına çıxarılan sızılımsız qazın təqribən üçdə biri hissəsi də onun payına düşür. Təsəvvür etdiyiniz ki, bu ixracatı təmin etmək məqsədində dünyada on iri ticarət donanmasından istifadə olunur. Qətər hasil

etdiyi qazın əsas hissəsini Asiya ölkələrinə ixrac edir.

Təsəvvür etdiyiniz ki, məhz dünya siyasətində əhəmiyyətli rol oynayan Qətər Dövləti ilə münasibətlər Azərbaycan dövlətinin xarici siyasətində prioritet istiqamətlərdən biri olmuşdur. Qətər Dövləti Azərbaycanın istiqbalı üçün tənha ilk dövlətlərdən biri olub. Qətər Dövləti ilə Azərbaycan Respublikası arasında diplomatik əlaqələr 1994-cü il sentyabrın 14-də qurulmuşdur. Həmin gündən etibarən Azərbaycan tərəfi Qətər ilə bütün sahələrdə ikitərəfli əlaqələrin genişləndirilməsinə və möhkəmlənməsinə üstün əhəmiyyət verir. Bütün sahələrdə qarşılıqlı münasibətlərin inkişaf etdirilməsi isə hazırda hər iki ölkənin xarici siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrilmişdir. Siyasi dialoqun yüksək səviyyəyə gətirilməsi isə ölkələrin liderlərinin siyasi iradəsi və müdrik uzaqgörənliyindən, əməkdaşlığa verdikləri böyük önəmdən irəli gəlir. Bu səfərlər və yüksək səviyyəli görüşlər iki ölkə arasında iqtisadiyyat və sərmayə qoyuluşu sahəsində əlaqələrin güclənməsinə təkan verdi.

Bu səfərlər gedişində ölkədə edilmiş razılıqlar ikitərəfli münasibətlərin tarixində keyfiyyətə yeni bir mərhələnin başlanğıcını qoymuşdur.

Qətər Dövləti beynəlxalq təşkilatlar (BMT, İOT və s.) çərçivəsində həmişə Azərbaycanı ərazi bütövlüyünü dəstəkləmişdir. Birbaşa qarşılıqlı əlaqələrə yanaşı, BMT, İOT, Qoşulmama Hərəkatı və digər beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də iki ölkə arasında sıx əməkdaşlıq mövcuddur. Azərbaycanla Qətər arasında 60-a yaxın saziş imzalanıb.

Qətər Dövləti Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü həmişə dəstəkləmişdir. Birbaşa qarşılıqlı əlaqələrə yanaşı, BMT, İOT, Qoşulmama Hərəkatı və digər beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də iki ölkə arasında sıx əməkdaşlıq mövcuddur. Azərbaycanla Qətər arasında 60-a yaxın saziş imzalanıb.

Qətər Dövləti Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü həmişə dəstəkləmişdir. Birbaşa qarşılıqlı əlaqələrə yanaşı, BMT, İOT, Qoşulmama Hərəkatı və digər beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də iki ölkə arasında sıx əməkdaşlıq mövcuddur. Azərbaycanla Qətər arasında 60-a yaxın saziş imzalanıb.

Qətər Dövləti Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü həmişə dəstəkləmişdir. Birbaşa qarşılıqlı əlaqələrə yanaşı, BMT, İOT, Qoşulmama Hərəkatı və digər beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də iki ölkə arasında sıx əməkdaşlıq mövcuddur. Azərbaycanla Qətər arasında 60-a yaxın saziş imzalanıb.

Milli təhlükəsizlik sahəsində əlaqələr də inkişaf edir. İki dövlətin xarici siyasət idarələrinin arasında siyasi məsləhətləşmələrin keçirilməsi müntəzəm xarakter almışdır. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisində Azərbaycan-Qətər parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupu da fəaliyyət göstərir. Bu işçi qrupunun fəaliyyəti siyasi əlaqələrlə yanaşı, iqtisadi-ticarət və mədəni sahələrdə də əlaqələrin güclənməsinə geniş imkanlar açmışdır.

Azərbaycanda Qətərli iş adamlarının maraqlarından əməkdaşlıq və biznes sahələri çoxdur. Qətər iş adamları kənd təsərrüfatı və turizm sahəsində əməkdaşlığın inkişafında maraqlı olduqunu dəfələrlə rəsmi Bakıya bildirmişdir.

2022-ci ilin oktyabrında Qətərdə Azərbaycanın ticarət evi açıldı. Bu, Azərbaycanın xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən sayca 13-ü ticarət evidir. Azərbaycan sahibkarlarının özəl sərmayələri hesabına Doha şəhərində yaradılan Azərbaycan Ticarət Evi yerli məhsullarımızın Qətər bazarında daha çox tanıdılması, ixracatın təşviqi və genişləndirilməsinə dəstək göstərəcək. Azərbaycan sahibkarlarının özəl sərmayələri hesabına Doha şəhərində yaradılan Azərbaycan Ticarət Evi yerli məhsullarımızın Qətər bazarında daha çox tanıdılması, ixracatın təşviqi və genişləndirilməsinə dəstək göstərəcək. Azərbaycan sahibkarlarının özəl sərmayələri hesabına Doha şəhərində yaradılan Azərbaycan Ticarət Evi yerli məhsullarımızın Qətər bazarında daha çox tanıdılması, ixracatın təşviqi və genişləndirilməsinə dəstək göstərəcək.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Qətər Dövlətinin Əmiri Əlahəzrət Şeyx Təmmim bin Həməd Əl-Təmmim

birgə qərarı əsasında yaradılmış Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Qətər Dövləti Hökuməti arasında Birgə İqtisadi, Ticarət və Texniki Komissiyasının fəaliyyəti dövrü ərzində ikitərəfli münasibətlərin bir çox istiqamətlərində inkişaf dinamikası müşahidə olunur.

İki ölkə arasında hərbi əlaqələr sahəsində imzalanmış memorandumla görüldüyü kimi, ikitərəfli əlaqələrin inkişafı üçün əsaslı olaraq bu əməkdaşlıq gücləndirilib. Müsbət həldir ki, hər iki dövlət müdafiə xarakterli silahlara önəm verir və bu sahədə əməkdaşlıq heç bir üçüncü dövlətə qarşı yönəldilməyib, həm Körfez zonasında, həm də Cənubi Qafqazda sülh və əmin-amanlığı təmin etmək məqsədi güdür.

İki ölkə arasında siyasi və iqtisadi münasibətlərin inkişafı mədəni sahədə əlaqələrə də müsbət təsir göstərir. Bakıda və Dohada qarşılıqlı surətdə Qətər və Azərbaycan mədəniyyəti günlərinin keçirilməsi önəmli rol oynayır. İki ölkənin təhsil və elm mərkəzlərində münasibətlər də inkişaf edir. Azərbaycanın ADA Universiteti ilə Qətərin Əl-Cəzirə Media İnstitutu arasında əməkdaşlıq inkişaf edir.

2021-ci il dekabrın 8-10-da Azərbaycan və Qətər arasında muzey sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi perspektivləri və yolları müzakirə olundu. Katara şəhərindəki 47 saylı binada Azərbaycan Mədəniyyət qoşunusunun, sonra da "Qaradaxlı" adlı heykəlin rəsmi açılış mərasimi olub. Heykəl müasir Bakının gözoxşayan memarlıq əsərlərindən birinin - sol budagında "Heydər Əliyev Mərkəzi"nin, digər tərəfində isə Katara Mədəniyyət Kəndinin incisi "Katara Amfiteatrı"nın təsviri olan ağac formalı tunc heykəldir. Heykəlin gövdəsi aypara ornamentləri ilə həm Azərbaycanın, həm də Qətərin bir kökə - İslam Mədəniyyətinə mənsub olduğunu göstərir. Dairəvi sferik obyekt iki ölkənin əsas təbii ehtiyatları olan neft və təbii qazı simvollaşdırır. 2021-ci ilin dekabr ayında Qətər Milli Kitabxanası (QNL) və Azərbaycanın Qətərdəki səfirliyi böyük sair və müntəzəm Nizami Gəncəvinin anadan olmasının 880-ci ildönümünə həsr olunmuş tədbir keçirib.

Bütün bunlar iki ölkə arasında həyatın müxtəlif sahələrində əlaqələrin yüksələn xətlə inkişaf etdiyini göstərir. Son illər qarşılıqlı münasibətlərin daha da sıxlaşmasında Qətər Dövlətinin Azərbaycanı dəstəkləməsi, birbaşa Azərbaycanın Doha şəhərindəki səfirliyi böyük rol oynayır. Həməd Abdullah Al Hinzabın ciddi səyləri nəticəsində yeri-yerində, o, ölkəmizə olan səmimi münasibətinin iki cümlədə belə ifadə etmişdir: "Biz qətərlilər Azərbaycanı sevirik. Burada özümüzlə öz ölkəmizdəki kimi hiss edirik və böyük fəxrə gəlməliyik". Belə bir münasibətin mənəvi nəticəsidir ki, iki dövlət arasında tərəfdaşlıq yüksələn xətlə inkişaf edir. Əminliklə qeyd etmək olar ki, Azərbaycan və Qətər dövlətləri qarşılıqlı çıxan problemləri uğurla həll edəcək və tərəqqi, inkişaf namünəsinə həmişə strateji xarakter kəsb edən tərəfdaşlıq daha da gücləndirəcəklər.

Ataoglan MƏMMƏDLİ,
BDU-nun dosenti

Sərhəd tanımayan erməni qəddarlığı

Postmüharibə dövründə Azərbaycanda 276 nəfər Ermənistanın mina terrorunun qurbanı olub, 45 nəfər həyatını itirib

Əvvəli 1-ci sahə.

Dekabrın 14-də Kəlbəcər rayonunun Çıraq kəndi ərazisində baş verən mina partlayışında daha 8 nəfərin erməni terrorunun qurbanına çevrilməsi faktı da deyilənləri bir daha təsdiq edir. Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumatda bildirilir ki, növbəti mina partlayışında 8 nəfər şəxsin minaya düşməsi barədə Kəlbəcər Hərbi Prokurorluğuna məlumat daxil olub. Aparılmış ilkin araşdırmalarla müəyyən olunub ki, təmir-tikinti işləri ilə məşğul olan şirkətin 4 nəfər əməkdaşı Çıraq kəndi ərazisində piyada əleyhinə minaya düşüb. Həmçinin müəyyən olunub ki, təxliyə ilə bağlı hədisə yerinə yollanan 4 nəfər hərbiçi də minaya düşüb, onlardan üçü müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alıb, biri isə həyatını itirib. Hazırda faktla bağlı Kəlbəcər Hərbi Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

Xəsarət alan mülki şəxslərdən üçü - Pənahov Radik, Allahverdiyev Siyasət və Əliyev Sadirin müalicəsi hazırda Gəncə şəhər Abbas Səhəht adına 1 saylı Xəstəxanada davam etdirilir. Həkim Ruhin Abuzorli məlumat verib ki, onlar müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri ilə xəstəxanaya

qəbul edilib, hazırda vəziyyətləri orta ağır qiymətləndirilir.

Bununla da İkinci Qarabağ müharibəsinin başa çatmasından sonra mina qurbanlarının sayı 276 nəfərə çatıb. Onlardan 123 nəfəri mülki şəxs, 153 nəfəri isə hərbi qulluqçudur. Mina partlaması nəticəsində 45 nəfər həlak olub (35 nəfər mülki şəxs, 10-u hərbi qulluqçu), 231 nəfər müxtəlif dərəcəli xəsarətlər alıb (88 nəfər mülki şəxs, 143 nəfər hərbi qulluqçu).

Ermənilərin basdırdığı minanın partlaması nəticəsində şəhid olan gizir Zöhrab Hümətovla dünən doğulduğu Tovuz rayonunun Aşağı Quşçu kəndində böyük izdihamlı vidadə mərasimi olub. Şəhidin ailəsinin yaşadığı evin qarşısında keçirilən mərasimdə əziz-

ləri, yaxınları ilə yanaşı, hərbiçilər, rəsmi şəxslər, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları və rayon sakinləri iştirak ediblər.

Bütün bunlar bir daha təsdiq edir ki, Ermənistanın səbəkar olduğu mina təhlükəsi keçmişdə olduğu kimi, bu gün də bölgədə insanların həyatına ciddi təhdid olmaqda davam edir. Ümumiyyətlə isə, Azərbaycan ərazilərində aşkarlanan minaların 2020-2021-ci illərdə Ermənistanın istehsal olunması faktı da sübut edir ki, bu terrorçu ölkə hazırda da əsl erməni xislətinin nümayiş etdirir.

Göründüyü kimi, Azərbaycanın humanist addımlarından yararlanan terrorçuların hansı mürdar addımlar atdığı indi bir-bir üzə çıxır. Kəlbəcəri boşaltdıqları zaman onlara verilən 10 gün müddət ərzində, demək olar ki, köç əvəzinə mina basdırdıblar. Nə qədər nankor olmasın ki, səmimi rəhm edənə belə qəddarcasına zərbə vurasın...

Bütün bu faktlar dəfələrlə dünyaya bəyan edilsə də, yəqin Ermənistan qarşı heç bir təzyiqlə məmnun deyil. Bu ölkə minə xərbitlərini təhvil verməkdən boyun qaçırmır. Dekabrın 13-də Türkmənistanın keçirilən Azərbaycan, Türkiyə və Türkmənistanın XİN başçılarının görüşündə nazir Ceyhun Bayramov bildirdi ki, ərazilərin minaları və digər partlayıcılarla çirkləndirilməsi bərpə və quruculuq işləri üçün ən ciddi əngəl təşkil edir. Ermənistan tərəfindən bütün mina sahələrinə dair

tam və dəqiq məlumatların Azərbaycanla verilməməsi, əksinə, ərazilərimizdə yeni minaların basdırılmasının davam etdirilməsi bu ölkənin sülhün təmin edilməsində maraqlı olmadığının sübutu kimi ciddi narahatlıq doğurur.

Xatırladaq ki, Azərbaycanın ardıcıl tələblərindən və beynəlxalq təzyiqlərdən sonra 2021-ci ilin sonunda Ermənistan işğaldan azad edilmiş müəyyən ərazilərin minalanmış sahələrinin xəritəsini ölkəmizə təqdim etsə də, faktiki olaraq bu xəritəni işğaldan azad edilmiş ərazilərin kiçik bir hissəsini əhatə edir.

30 ilə yaxın Azərbaycan ərazilərini işğal altında saxlayan, bir gecə ərzində Xocalıda, eləcə də Azərbaycanın digər şəhərlərində yüzlərlə mülki əhaliyə qarşı kütləvi qırğın törədən, 1 milyon azərbaycanlı Ermənistan və işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərindən qovun, işğal siyasətinə son verildikdən sonra hələ də qanunsuz silahlı dəstələrini Azərbaycan ərazilərindən çıxarmayan, hərbi və mina təhdidlərini davam etdirən məhz Ermənistanıdır. Beynəlxalq təşkilatlar isə hər zamankı kimi susurlar...

Rəşad BAXSƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Himayədarları Ermənistanı fəlakətə aparır

Bu gün Ermənistan sonsuz okeanlar qoyunda fırtınalarla üzlaşən və çıxış yolu tapa bilməyən bir gəmiyə bənzəyir. Gəmi sınıq-saxaq olmaqla bərabər, onun kapitani da sarıştısız, qorxaq, nadandır. Gəminin sərhəzlərinin yarıda demək olar ki, kapitanlarına bənzəyirlər - satqındırlar, xəyanətkardırlar, ayaqları sürüşkəndir.

Erməni xalqı isə səfil, dilənci vəziyyətdədir. Qorxu, stres, ümitsizlik insanları sıxır, əzir, fəlakətə aparır. Boş vədlər, yalan bəyanatlar, ona-buna yarımaq, yaltaqlanmaq çıxış yolu olmasa da, həm gəmini idarə edənlər, həm onun sərhəzlərini, həm də məzmunu ermənilər öz amullarındadır. Ermənistan baş nazirinin başı birinin, bədəni digərinin, ayaqları başqasının əlindədir. O özünü gah demokrat, gah millətçi, gah da islahatçı kimi qələmə verməklə siyasət aləmində lüzumsuz şou yaradır. Bu gün verdiyi vədi, dediyi sözü sabah təkzib edən, nöinki bir, bir neçə dövlətin qucağında özünə yer axtaran Nikol Paşinyanın no tufanlar qoynunda qərq olan Ermənistanın, nə ölkəni qaldır yuvasına çevirən, çapıb talayan qoçaryanların, sarkisyanların, nə də məzmunu erməni xalqının fərqindədir. Qərbə, Avropaya, Rusiyaya, İrana, erməni diasporuna, xəyanətkar siyasətçilərə sığınmaqla o, saxta siyasi gedişlər edib, hakimiyyətinin ömrünü uzatmaq üçün min bir oyunlardan çıxır.

Paşinyan sülh tərəfdarı deyil, münaqişənin davam etdirilməsi onun üçün daha önəmlidir. Mühəribədən əvvəl o, Azərbaycanın sülh çağırışlarına cavab vermədi, əksinə, havadarlarına arxalanıb münaqişəni daha da qızışdırdı.

44 günlük müharibədən sonra da Ermənistan baş naziri üzərinə əhdəliklər götürməsinə, üçtərəfli bəyanatları imzalamasına baxmayaraq yenə də sülh müqaviləsinə imzalamıyaraq qaçır, verdiyi vədlərə əməl etmir. Müharibə günlərində rəzil bir vəziyyətə düşüb bir çox dövlət rəhbərinə özlərinin dayandırılması barədə yalvarıb-yaxaran, göz yaş tökən Nikol Paşinyan Rusiyanın vasitəçilik missiyasının yararlandıqdan, təslimçilik aktına qoçdukdən, bəyanatlarına imza atdıqdan sonra onu bələdlərdən qurtardığına görə Rusiyaya minnətdar olduğunu nümayiş etdirmək əvəzinə, əksinə, ona arxa çevirdi, dönük çıxdı. Fransanı və Qərbi, Avropa İttifaqını özünə arxa seçdi.

Bunun nəticəsidir ki, Qərbin Cənubi Qafqaza olan maraqları genişlənməkdədir və bu, Rusiya ilə münasibətlərin daha da kəskinləşməsinə zəmin yaradır. Ermənistanın tutduğu riyakar mövqə, Rusiyanın Qərbin və Al-nin ayağına verməsi, düşmənin qüvvələrinin Cənubi Qafqazda yeni - öz mənfəətlərinə uyğun reallıqlar

ratmaq cəhdi günbəgün artmaqdadır.

Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun Ermənistanı Rusiyanın təsir dairələrindən çıxarmaq cəhdi və Nikol Paşinyanın Qorbyönümlü siyasəti, əlbəttə ki, Rusiyanın milli maraqlarına, eləcə də imzalanmış üçtərəfli bəyanatların, Brüsselə, Pragağa keçirilən görüşlərdə səsləndirilən fikirlərin tələblərinə ziddir.

Fransanın pozuculuq fəaliyyəti nöinki Rusiyanın, eləcə də Avropa İttifaqının mövqeyini sarıstmaq, Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılmasına göstərilən səylərin qarşısını almaq məqsədini güdür. Şarl Mişelin və Vladimir Putinin təşəbbüslərini Makron və Paşinyan demək olar ki, heçə endirməkdədir. Avropa İttifaqı və Rusiya Paris və İrəvanın məkrli planları qarşısında bir növ aciz qalmışlar.

Rusiya baş verənləri izləyir və yaxşı anlayır ki, Qərbin və Avropanın həyata keçirmək istədiyi reallıqlarda o, oyundan kənar vəziyyətdə qalır. Nikol Paşinyanın riyakarlıqları, hərəkətləri, siyasi gedişləri, həm də ölkənin siyasi hakimiyyətinin, onun rəsmilərinin tutduqları mövqə, açıqlamaları, ikiüzlü bəyanatları həm də Moskvanın Cənubi Qafqazdan sıxışdırılıb çıxardılmasına yönəldilmişdir.

Bu gün hər bir kəsə aydındır ki, Ermənistan Rusiyaya yox, Fransaya arxalanır, üzde Moskvanın dediklərinə razılıq vermə bəzən, arxada öz xəyanətkar əməllərini davam etdirir. Uzun illər ona axsa olan, təhlükəsizliyini təmin edən, çöhrəyini verən ağasının üzünə ağ olur, onu satır. Paşinyan Rusiyanı satmaqla bərabər, Ermənistanı da hərəracə çıxarıb satmaqdadır.

Fransa bu gün Ermənistanı Rusiyanın əlindən almağa, Cənubi Qafqazda özünə yer etməyə daha çox cəhd göstərir, şimal qonşumuzun münaqişəsinin nizamlanmasında rolunu heçə endirməyə çalışır. Rusiya və Azərbaycan bunu yaxşı bilir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyan və Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelin iştirakı ilə dekabrın 7-də Brüsselə keçirilməsi nəzərdə tutulan görüşün baş tutmadığını səbəbi də budur. Noyabrın 25-də Ba-

kıda ADA Universitetində "Orta dəniz boyunca: geosiyasət, təhlükəsizlik və iqtisadiyyat" mövzusunda keçirilən beynəlxalq konfransda Azərbaycan Prezidenti buna aydınlıq gətirərək bildirmişdi ki, Ermənistan bu görüşdə Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun iştirakını vacib hesab edir və buna görə də bu görüşü qatılmaq fikrində deyildir.

Cənab İlham Əliyevin mövqeyi aydındır, o, Fransanın son aylarda Azərbaycana qarşı düşmənçilik meyillərini bir neçə dəfə gündəmə gətirərək Makronun Azərbaycan-Ermənistan danışıqlarında vasitəçiliyini tamamilə rədd etmişdir. Bu, əlbəttə, düzgün qərarıdır və Azərbaycanın milli maraqlarının ifadəsidir. Çünki Fransanın danışıqlara qoşulmaqda başlıca məqsədi ATƏT-in ölmüş Minsk qrupu formatının bərpasına nail olmaq, beləliklə, bu formata əvvəlki illərdə olduğu kimi, Ermənistanı müdafiə etməkdir.

Ermənistan uzun illər ATƏT-in Minsk qrupunun fəaliyyətindən bəhrələnməmiş, torpaqlarımızı işğal altında saxlamış, bu dövrdə sayızsız-hesabsız qətlər, təxribatlar törətmişdir. Minsk qrupu isə bütün hadisələrə laqeyd qalmış, əksinə, təcavüzkarı dəstəkləmişdir. Bu sahədə Fransa və onun Prezidenti Makron xüsusilə fərqlənmiş, anti-Azərbaycan mövqeyi ilə seçilmişdir. Sonuncu dəfə - Praga görüşündən sonra Makron təməllə həddini aşmış, xalqımıza qarşı düşmən olduğunu açıqca nümayiş etdirmiş, Azərbaycana qarşı təhqiramiz, yalan və böhtan xarakterli ifadələr söyləmişdir.

Bələ olan halda Makronun Azərbaycan-Ermənistan danışıqlarına qoşulması heç cür mümkün ola bilməz və Azərbaycan Prezidenti də bunu qəti şəkildə bildirmişdir. Dövlətimizin rəhbəri ATƏT-in Minsk qrupunun dəfni edildiyini, Makronun vasitəçiliyinin mümkün olmadığını bildirən kimi dünyaya bir daha bəyan edir ki, Azərbaycan dikte, təsir dili ilə danışmaq mümkün deyildir. Azərbaycan artıq kimin kim olduğunu bilir, reallıqları qiymətləndirir və gücünə inanmaqla qələbələrinə təmin etməyə qadirdir.

Ermənistanın bir neçə cəhdə riyakar fəaliyyəti, əl-

bəttə ki, sülh danışıqlarına ciddi maneədir. Mühəribədən sonrakı aylarda, danışıqların aparıldığı şəraitlərdə sərhədlərimizdə törədilən təxribatlar, ərazilərimizə hücum cəhdləri, minlərlə mənəfi hadisə, Qarabağda məskunlaşan ermənilərin silahlandırılması, bölgəyə xarici ölkə vətəndaşlarının buraxılması və bütün bu hadisələrdə Ermənistanın maraqlı olması göstərir ki, Paşinyan millətçilik, təcavüzkarlıq əməllərindən ol çəkmir və qarşıdurmaların kəskinləşdirilməsinə imkan yaradır. Çox təəssüflər olsun ki, Qarabağda yerləşdirilən Rusiya sülhməramlıları da öz vəzifələrinə imzalanmış bəyanatların tələbləri əsasında həyata keçirmir, liberallıq göstərir, erməni təcavüzkarları ilə əməkdaşlıq edirlər.

Qarabağ xarici vətəndaşların, xüsusilə İran təxribatçı qruplarının gəlişi, silah-sursat daşınması, ərazilərimizdəki yeraltı-yerüstü təbii sərvətlərin istismar, talan edilməsi bilavasitə Rusiya sülhməramlılarının gözü qarşısında baş verir.

Ərazilərimizdə olan faydalı qazıntı yataqlarının, xüsusilə "Qızılbulaq" qızıl və "Dəmirli" mis-molibden yataqlarının qanunsuz istismarı bunu bir daha sübut edir. Yataqların qanunsuz istismarına etiraz əlaməti olaraq əməkdaşları ilə birgə maneələr yaratması yolverilməzdir, beynəlxalq normaları pozmaqdır, ölkələrin müstəqilliyinə hörmətsizlikdir.

Ərazilərimizdə ekoloji terrora, vandalizmə, silahlı dəstələrin fəaliyyətinə mütəlak qoyulmalıdır. Rusiya sülhməramlılarının himayəsi altında olan ermənilər torpaqlarımızı heç cür istismar edə bilməzlər. 30 il onlar ərazilərimizi işğal altında saxlasalar da, sonda ağır nəticələrini gördülər və lazım olarsa, erməni vandalları yenə də layiqli cavablarını alaçaqlar. Əgər Şuşada keçirilən aksiya nəticəsində etirazçıların tələbləri yerinə yetirilməzsə, Azərbaycan adekvat addım atmağa məcburdur. Ermənistan bunun marağındadır. Bələ olan halda Rusiya Cənubi Qafqazda öz dayaqlarını tamamilə itirə bilər və Fransanın, Qərbin regionda təsirləri möhkəmləndirilə bilər. Ermənistanın məkrli planları da möhür bəna xidmət edir. Paşinyan Rusiyanı hər an satmağa hazırdır və bu, onun əməllərində özünü aydın göstərir. Rusiya qarşıdurmalarını genişləndirməsinə və kəskinləşməsinə yol verməməlidir. İmzalanmış üçtərəfli bəyanatların tələbləri tezliklə yerinə yetirilməlidir.

Tahir RZAYEV,
Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin sədri

Fransa Cənubi Qafqazdakı yeni geosiyasi reallıqla barışmaq məcburiyyətindədir

Rəsmi Parisin qərəzli siyasətinin ən böyük zərbəsi Ermənistanı dəyəcək

İkinci Qarabağ müharibəsindəki parlaq qələbəsi ilə regionda yeni geosiyasi reallıq yaratmış Azərbaycan hazırda ümumən Avropada əsas söz sahiblərindən birinə çevrilməsi, davamlı sülh və sabitliyə xidmət edən sülh gündüslərini dikte etməsi Ermənistanı aşkar himayə edən bəzi dövlətləri, eləcə də ermənipərəst dairələri ciddi narahat edir. Fransa Senatının ardınca noyabrın 30-da bu ölkənin Milli Assambleyasında Azərbaycan əleyhinə hüquqi-siyasi əsası olmayan növbəti qərəzli qətnamənin qəbulu da bunu bir daha sübut edir.

Fransanın qanunverici orqanı reallığı təhrif edən bu cəfəng qətnaməsi ilə faktiki olaraq, beynəlxalq hüquq normaları və prinsiplərini açıq hörmətsizlik nümayiş etdirib, dövlətimizin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini hədəfə alıb. Fəqət, güclü erməni diasporu və lobbisinin mövcud olduğu Fransanın bu ermənipərəst mövqeyi, əslində, o qədər təəccüblü də görünür. Fransada Türkiyə və Azərbaycan əleyhinə bu kimi əsassız və qərəzli kampaniyalara zaman-zaman rast gəlinib. Xatırladaq ki, hələ 2012-ci ildə "erməni soyqırımı"ni inkar edənlərin bir il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsi və 45 min avro miqdarında cərimələnməsi nəzərdə tutulan qanun layihəsi də Fransa parlamentində qəbul edilmişdi. Bu fakt Fransanın söz və mətbuat azadlıqlarına, demokratik prinsiplərə gerçək münasibətini bir daha təsdiqləmişdi. Möhür bəna görə də sonda ölkənin Konstitusiyası Məhkəməsi sözügedən qanunu ləğv etmək məcburiyyətində qalmışdı.

Ermənistanı aşkar şəkildə himayə edən Fransa müxtəlif dövrlərdə, eləcə də İkinci Qarabağ müharibəsi günlərində və sonra Avropa Parlamentində Azərbaycan əleyhinə qəbul edilmiş qərəzli qətnamələrin "əsas dirijoru" olub. Halbuki uzun illər ATƏT-in Minsk qrupunun üç həmsədrindən biri olmuş Fransa münaqişənin ədalətli və beynəlxalq hüquq normalarına uyğun həlli istiqamətində hansısa ciddi addım atmayıb. Əksinə, təcavüzkar Ermənistanı loyallaşdırmaq və onunla əməkdaşlıq etmək istəməsi, talan edilməsi bilavasitə Rusiya sülhməramlılarının gözü qarşısında baş verir.

Fransa vasitəçi olmasına rəğmən İkinci Qarabağ müharibəsinin ilk günlərindən Ermənistanı açıq dəstək verən bəyanatlar səsləndirib. Xüsusilə də Prezident E.Makronun açıqlamaları qərəzli və əsassız olması ilə diqqəti çəkib. Hərbi əməliyyatlar zamanı ermənilərin başladığı iftira xarakterli kampaniyaya açıq dəstək ifadə edən Fransa Prezidenti "Azərbaycanı guya müharibədə Yaxın Şərqdən götürülmüş müddətə döyüşçülərdən istifadə etməsinə" dair qeyri-ciddi bəyanatlar səsləndirib. Lakin Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin də bəyan etdiyi kimi, rəsmi Paris bununla bağlı heç bir fakt ortaya qoya bilməyib. Bu cür dezinformasiyalar Azərbaycanı təcavüzkar kimi təqdim etmək, döyüş meydanında sözünü deyəndən ordumuzu qüdrətini təhrif etmək məqsədi güdürdü.

Fransa mediasının Azərbaycanı qarşı qərəzli mövqə tutması, Ermənistanın maraqlarını birtərəfli qaydada müdafiə etməsi də ifrat hal almışdır. Fransanın "TF-1" televiziyaşının əməkdaşının Qarabağdan obyektiv reportaj hazırladığına görə təhdid və təzyiqlərə məruz qalması söz və mətbuat azadlıqlarına, azad fikrə aşkar qəsd idi. Xatırladaq ki, həmin zaman hətta "Sərhədsiz reportajlar" beynəlxalq təşkilatı "TF1"ə qarşı olan təzyiqləri qətiyyətlə pisləyən bəyanat yaymışdı.

Azərbaycanla sülh müqaviləsinin imzalanmasının gecikməsi, ölkəmizə qarşı absurd iddialar səsləndirilməsi faktiki olaraq hər keçən gün daha çox Ermənistanın özünü əleyhinə işləyir, onu yenə müəyyən xarici güclərin əlində vasitəyə çevirir. Fransa hakimiyyət rəhbərliyinin Ermənistanı birmənalı şəkildə verdiyi dəstək, eləcə də Fransa parlamentinin molum anti-Azərbaycan qətnamələri daha çox rəsmi Parisin İrəvandan istifadə etməklə Cənubi Qafqazda mövqələrini gücləndirməsinə xidmət edir. Təəssüf ki, Ermənistan bu məsələdə böyük məmnuniyyətlə Fransa üçün alət rolunu icra etməyə razılıq verir. Bununla Ermənistan hərbi-siyasi rəhbərliyi öz ölkələrinin maraqlarını arxa plana atır. Çünki Ermənistanın maraqları bu gün Azərbaycanla, Türkiyə ilə sülh və əməkdaşlıq mühitində yaşamağı tələb edir. Ancaq bunun əvəzinə adıçəkilən ölkə rəhbərliyi xarici maraqlara xidmət edir.

Fransa Senatında və Milli Assambleyasında qəbul edilmiş layihələr Azərbaycana qarşı iftira və böhtandan savayı başqa anlam ifadə etmir və hansısa təsir qüvvəsinə malik deyil. Bu qətnamə indiki halda sadəcə Ermənistanı sülh prosesindən yayındırmağa xidmət etməkdən savayı, heç nəyə

yaramır. Ermənistanın sülhdən uzaq durması isə nəticə etibarilə bu ölkənin özünə zərər vurur, onun inkişafına, təhlükəsizliyinə ciddi təhdid yaradır. Deməli, Fransada qəbul edilən anti-Azərbaycan xarakterli qətnamələr, atılan digər addımlar daha çox Ermənistanı zərbə vurur.

Əlbəttə, Fransada erməni lobbisinin güclü olması, ermənilərin sayının çoxluğu ölkənin siyasətində ciddi şəkildə təsir göstərir. Azərbaycan Minsk qrupunun tarixə qovuşduğunu nəzərə alaraq, Fransa Prezidentinin iki ölkə arasında münasibətlərin normalaşdırılması prosesində vasitəçilik təşəbbüslərinə qarşı çıxmadı. E.Makronun vasitəçiliyi ilə 4 fevral 2022-ci və 6 oktyabr 2022-ci il tarixlərində dördtərəfli görüşlər keçirildi. Lakin Fransa Prezidentinin sonuncu görüşdən cəmi bir həftə sonra Azərbaycanı qarşı yönələn, daha çox daxili auditoriyaya hesablanan, birtərəfli və açıq şəkildə Ermənistanı müdafiə edən fikirləri onun "vasitəçilik təşəbbüsləri"nin neytrallığını və qərəzsizliyini ciddi sual altına alıb. Belə ki, Emmanuel Makronun "France-2" telekanalına müsahibəsində ölkəmizə qarşı səsləndirdiyi əsassız ittihamlar, bunun ardınca Fransa Senatının və Milli Assambleyasının qəbul etdiyi anti-Azərbaycan xarakterli sənədlər, Parisin Frankofoniya Sammiti vasitəsilə Bakıya qarşı təxribatçı mövqə sərgiləməsi indiki böyük sürətlə Qafqazda fransızların əleyhinə işləməyə başlayıb.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ADA Universitetində keçirilən "Orta Dəniz boyunca: geosiyasət, təhlükəsizlik və iqtisadiyyat" mövzusunda beynəlxalq konfransda çıxışı zamanı qeyd etdiyi kimi, Fransa artıq Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh danışıqlarında iştirak edə bilməz. Bu, regionda çox mühüm bir prosesdən Fransanın qalmasıdır və indiki vəziyyətə görə də bütün məsuliyyəti adıçəkilən dövlətin üzərindədir: "Fransa Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh danışıqlarında iştirak edə bilməz. Onları bu formata kənarlaşdırmaq bizə yox, özləri oldu. Çünki nə Rusiya, nə də Amerika, keçmiş Minsk qrupunun hansısa həmsədri heç vaxt rəsmən, yəni müharibədən sonrakı dövrdə tərəf tutmayıb, yalnız Fransa tutub".

Fransanın Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh əldə edilməsində vasitəçi olmasının mümkün olmadığını beynəlxalq Frankofoniya Təşkilatının Tunis Cerba şəhərində keçirilən Zirvə görüşü kontekstində bir daha öz təsdiqini tapdı. İllik büdcəsinin 40 faizinin Fransa tərəfindən təmin edildiyi, bu ölkənin himayəsi və dəstəyi altında fəaliyyət göstərən, əsası 1970-ci ildə qoyulan təşkilat son Zirvə görüşündə rəsmi Parisin təhriki ilə mandatına uyğun olmayan qərar və qətnamələr qəbul etməklə, əslində, iflasa doğru getdiyini təsdiqlədi. Beynəlxalq Frankofoniya Təşkilatının missiyasından kənar fəaliyyətlərə cəlb edilməsi quruma beynəlxalq marağı azaldı. Təşkilat beynəlxalq münasibətlər sisteminə əvvəlki rolunu oynaya bilmir.

Fransa-Ermənistan tandeminin fəaliyyəti iflasa uğrasa da, Cerba şəhərində keçirilən Zirvə görüşünün yekununda qəbul edilən bir sıra sənədlər, məsələn, "Frankofoniya ərazisində bəhrəli vəziyyətlər, onların aradan qaldırılması və sülhün möhkəmləndirilməsi haqqında" qətnamədə ölkəmizə qarşı qərəz elementləri özünü qabarıq göstərir. Bu elementlər möhür bəna tərəfindən həyata keçirilən təzyiqlər nəticəsində sonədə daxil edilib. Burada Azərbaycana qarşı açıq qərəz, iftira dolu məqamlar yer alıb. Beləliklə, reallıqdan uzaq qətnamənin qəbulu Ermənistanın "böyük bacısı" hesab edilən Fransanın siyasətində baş tutub. "Sənədə" İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra regionda sülhün bərqərar olmasına əngəl yaradan, təxribatçı və destruktiv fəaliyyətə məşğul olan Ermənistanı hansısa irad bildirilməyib. Əksinə, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın, xarici işlər naziri Ararat Mirzoyanın Zirvə görüşü çərçivəsində cəfəng fikirlər səsləndirməsinə Fransa tərəfindən hər cür şərait yaradılıb.

Bütün bu kimi hallar Beynəlxalq Frankofoniya Təşkilatının onsuz da zəifləyən nüfuzunun daha sürətlə pislənməsinə səbəb olur. Təşkilatın liderləri olan

Fransanın və Kanadanın səylərinə baxmayaraq, indi onun sıralarına yeni ölkələr cəlb etmək mümkünsüz hala gəlib. Əvvəllər təşkilat üzvlük üçün müraciət edən bəzi dövlətlər sonradan buna lüzum görmədiklərini bəyan ediblər. Sözügedən qurumda yer alan bir sıra ölkələr isə vaxtilə Fransanın müstəmləkələri olublar. Təşkilat üzv Əlcəzir, Ruanda və Çad kimi ölkələrdə Fransa yüz minlərlə insanı qətlə yetirib. Şimali Afrikada bir çox ölkələr isə Fransanın təşkilatı amorf quruma çevirməsindən, ondan öz məqsədləri üçün istifadə etməsindən narazıdır. "Frankofoniya ərazisində bəhrəli vəziyyətlər, onların aradan qaldırılması və sülhün möhkəmləndirilməsi haqqında" qətnamə isə Fransanın bələ çirkin fəaliyyətinə son qoymadığını göstərir.

BMT Təhlükəsizlik Şurasının 5 daimi üzvündən biri olan Fransanın bu beynəlxalq təşkilatın qəbul etdiyi qətnamələrin əksinə qərar çıxarması, ölkənin qanunverici orqanında Azərbaycanla bağlı əsas olmayan müzakirələr aparılması təşkilat Nizamnaməsinin kobud şəkildə pozulmasıdır. Rəsmi Paris son 30 ildə dəfələrlə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyini dəstəkləyən bəyanatlarla çıxış edib. Bələ olan halda Fransa parlamentinin postmünaqişə dövründə tutduğu qeyri-obyektiv, qərəzli mövqə anlaşılmaqlıq və təəssüf hissi doğurur. Bu cür destruktiv gedişlər danışıqlar prosesində rəsmi Bakıya təsir göstərmək, onun mövqələrini zəiflətmək qətiyyətlə mümkün deyil.

Aparılan təhlillər həm də bu qənaətə gəlməyə əsas verir ki, Fransanın Azərbaycana qarşı atdığı addımların iki əsas səbəbi var. Bunlardan birincisi Fransadakı erməni diasporu ilə bağlıdır. İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Azərbaycanın regionda yaratdığı yeni reallıqları Ermənistan kimi, erməni diasporu da qəbul etmək istəmir. Fransadakı erməni diasporunun bu xüsusda istəyinin təmin edilməsinə Makron hakimiyyəti də müəyyən cəhdlər edir. Erməni diasporunu razı salmaq üçün Azərbaycan əleyhinə addımlar atan rəsmi Paris Cənubi Qafqazda nüfuz və mövqeyinə öz əli ilə ağır zərbələr vurur.

Digər tərəfdən, Makron hakimiyyəti istər daxili, istərsə də xarici siyasətində davamlı şəkildə fiasko ilə üzləşir. Bu durumda hansısa nailiyyətin olması Makrona və onun hakimiyyətinə hava-sı kimi lazımdır. Elə bundan irəli gələrək Fransa Cənubi Qafqazda aparıcı aktörlerden biri kimi özünü göstərməyə çalışır, Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh üçün vasitəçi olmağa can atır. Lakin burada yol verilən çoxsaylı yanlışlıqlar, xüsusən də Azərbaycana əleyhinə sərgilənən qərəzli mövqə Fransanın növbəti fiasko hekayəsinə çevrilib, Parisin nüfuzuna növbəti zərbəni vurub.

Regionda Azərbaycan faktorunun düzgün dəyərliyəndirilməsi Fransanın xarici siyasətində növbəti uğursuzluğa şərtləndirib. Fransa Nikol Paşinyan hakimiyyətinin sülh prosesindən yayındırılmaqla, Ermənistanı çıxılmaz vəziyyətə qoyur. Müəyyən müddətdən sonra bundan həm Ermənistanın, həm də erməni diasporunun bu vəziyyətdən narazılıq etməsi qaçılmaz olacaq. Bu, Fransa hakimiyyətinin Ermənistanı yönəlik siyasətinin də yanlışlığından təzahürü kimi özünü göstərəcək, eyni zamanda erməni diasporunun Makronun üz döndərməsinə reallıqa çevirəcək.

Doğrudur, Fransa Xarici İşlər Nazirliyinin nümayəndəsi tələsik açıqlama verərək, qəbul edilmiş qətnamənin Fransa hökumətinin rəsmi mövqeyini əks etdirmədiyini bəyan edib. Qətnamənin guya "tamamilə müstəqil şəkildə, hakimiyyət bölgüsü prinsipinə uyğun olaraq" qəbul edildiyi bildirilib. Bu açıqlamadan narazı qalan Ermənistan rəsmiləri isə hazırda Fransa hakimiyyətinin qətiyyətsizliklə ittiham edirlər.

Ümumiyyətlə, Vətən müharibəsindən sonra Fransanın regionda yaratdığı yeni geosiyasi reallıqlarla barışmaqdan savayı yolu qalmayıb. Aşkar ermənipərəst mövqə tutan Fransa Azərbaycanın marağı və mənfəətlərini nəzərə almadan, balans saxlamadan Cənubi Qafqazdakı proseslərə nüfuz etmək imkanlarını tamamilə itirə biləcəyini anlamalıdır. Ən əsası, Azərbaycanı Avropaya əsas enerji təchizatçılardan biri kimi qəbul edən Avropa İttifaqı Fransanın ölkəmizə qarşı qərəzli mövqeyini qətiyyətlə bəlləşdirir.

İsaxan VƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının Hüquq kafedrasının müdiri, professor

REGIONLAR

Lənkəranda "Zəfər carçıları"nın nümayişi olub

Lənkəran şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində 44 günlük Vətən müharibəsinə və lənkəranlı şəhidlərə həsr olunan "Zəfər carçıları" adlı sənədli filmin nümayişi keçirilib.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində fəaliyyət göstərən Məhəmməd Əliyev Mərkəzinin tabeliyində Fondun maliyyə dəstəyi və Lənkəran şəhər Böyük bazar "Cümə" məscidi dini icmasının təşkilatçılığı ilə keçirilən tədbir

mat mərasimində şəhər icra hakimiyyətinin başçısı Taleh Qaraşov, Məhəmməd Əliyev Mərkəzinin tabeliyində Fondun icraçı direktoru Mehman İsmayılov, şəhid ailələrinin üzvləri, qazilər, müharibə veteranları və ictimaiyyətin nümayəndələri iştirak ediblər.

"Şəhidlərimiz and yerimizdir" layihəsi çərçivəsində ərəsoy gələcək sənədli film əsasında 3 iştirakçı üzrə sənədləşdirilib. 44 dəqiqəlik filmdə Lənkəranın tarixindən, lənkəranlı gənclərin Vətən müharibəsindəki qəhrəmanlıqları və multikultural dəyərlərin qorunub saxlanılmasından, habelə müxtəlif xalqların nümayəndələrinin "dəmir yumruq" ətrafında sıx birləşərək doğma torpaqlarımızın azad olunmasında birgə rolundan danışılır.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Gəncədə "Aqrar Startaplar Forumu" keçirilib

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin, Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin dəstəyi, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin və Aqrar İnnovasiya Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə Gəncədə "Aqrar Startaplar Forumu" keçirilmişdir.

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov, Milli Məclisin deputatı Müşfiq Cəfərov, ADAU-nun rektorü Əvəz Zəfər Qurbanov, Aqrar İnnovasiyalar Mərkəzinin direktoru Anar Cəfərov, Gəncə Dövlət Universitetinin rektoru Yusif Yusibov, Azərbaycan Texnologiya Universitetinin rektorü Əvəz Öməröy, ictimaiyyət nümayəndələri, məhəmməd və tələbələr iştirak etdikləri forumun məqsədi aqrar innovasiyaların fermerlər, sahibkarlar və gənclər arasında təbliği və təşviqi, regionlarda aqrar startapların inkişafı, rəqəmsal texnologiyalardan istifadə etməklə, aqrar sahədə məhsuldarlığın yüksəldilməsinə dəstək vermək olmuşdur.

Forumu giriş sözü ilə Zəfər Qurbanov açaraq işğaldan azad olmuş ərazilərdə aqrar sahədə həyata keçirilən layihələrdən də

nəmiş, innovativ layihə və startapların gənclər arasında təbliğinin vacibliyindən söz açmışdır. Niyazi Bayramov isə çıxışında Prezident İlham Əliyevin aqrar sahəyə göstərdiyi diqqətdən danışmışdır. Qeyd etmişdir ki, dövlət dəstəyi kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalını artırmağa, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunmasına imkan yaradır.

Sonra söz tədbirin digər iştirakçlarına verilmişdir. Onlar "Aqrar Startaplar Forumu"nın keçirilməsinin əhəmiyyətini diqqətə çatdırıblar.

Aqrar innovasiyalarla bağlı videoçarx nümayiş etdirildikdən sonra forum işini panel müzakirələrlə davam etdirmişdir.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Sumqayıta qayıtmamaq mümkün deyil

Bir vaxtlar çirkli, indi isə təmiz havası ilə seçilən şəhər

Bir vaxtlar ekologiyasına görə hətta dünyanın qara siyahısında olmuş Sumqayıt bu gün tək-cə ölkəmizin yox, regionun abad və təmiz şəhərlərindən sayılır. Həyata keçirilən layihələr, aparılan quruculuq işləri Sumqayıtı nümunəvi şəhərə çevirib. Sahibkarlığa verilən dəstək, bu hesaba açılan yeni müəssisələr şəhərdə işgüzarlığın artımı ilə müşahidə olunur.

Son illərin ən böyük layihəsi olan Sumqayıt bulvarı isə tək-cə şəhərin görkəmini dəyişməyib, həm də yeni xidmət sahələrinin inkişafına təkan olub. 2016-cı ildə Prezidentin xeyir-duası ilə açılan Sumqayıt bulvarı sözün həqiqi mənasında bir möcüzəli məkandır. Bulvarın uzunluğu 5 kilometrə qədərdir. Xəzərin sahilində, dəniz səviyyəsindən 2,5 metr yüksəklikdə yerləşən bulvarda 55 hektar ərazidə yaşıllıq zolağı salınıb. Tək-cə ölkəmizdən deyil, dünyanın

müxtəlif yerlərindən gətirilən ağaclar yerli şəraitə uyğunlaşdırılaraq becərilib. Onlar bulvarı bir dünya təbiət daşığıdır. Yaxşı hal odur ki, bulvarın genişləndirilmə və yaşıllaşdırma işləri davam edir və gələcəkdə ərazinin bir neçə hektar da böyüdülməsi nəzərdə tutulur. Bulvarın bir addımında isə hotellər tikilərək istifadəyə verilib və hazırda bu proses də səngimir. Deməli, bu ərazi tək-cə yerli əhalinin istirahəti deyil, həm də turizmin inkişafı üçündür.

Sumqayıt beynəlmiləl şəhərdir. Burada müxtəlif millətlərin nümayəndələri yaşayır. Alman əsilli Valentina Rəhimova Sumqayıtın ilk sakinlərindən. O, şəhərə komсомолun göndərişi ilə gəlmişdir. Taleyini yerli azərbaycanlı ilə bağlayan Valentinanın Almaniyaya və Rusiyaya qohumları yaşayır. Əlaqələri də kəsilməyib. Deyir ki, qohumları tez-tez Sumqayıtın qonağı olur və hər dəfə də şəhərdən məmnunluqla ayrılırlar.

Sumqayıtın hazırda dünyanın onlarca şəhəri ilə qarşılıqlı ticarət əlaqələri var. Şəhərdə, xüsusən Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında istehsal olunan məhsulların xarici ölkələrdə alıcıları çoxdur. Almaniyaya, Bolqarıstan, Rumıniya, İtaliya, Rusiya, Belarus və digər ölkə-

lər Sumqayıtı etibarlı ticarət tərəfdaşı kimi tanıyırlar.

Payızın son günlərini yaşayırıq. Hətta qışın Azərbaycana gəldiyini də demək olar. Bir neçə gün əvvəl dağılıq ərazilərə yağan qar qış deyildimi?! Bu səbəbdən şimal bölgəsinə yol alan turistlər Sumqayıtın yaxınlığından biganə ötə bilmirlər. Çünki gecələri gündüzləri kimi işıqlı olan bu şəhərə baş çəkmək sadəcə mümkün deyil. Bunu mümkün edənlərsə uduzurlar. Sumqayıt bulvarında təmiz hava almamaq, qədim Corat kəndinə baş çəkmək uduzmaq deyil, bəs nədir?! Elə isə Qafqazın paytaxtlarından sonra dördüncü şəhəri sayılan Sumqayıta, onun abidliyinə, təmizliyinə biganə qalmaq.

Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Əksər bitkiçilik məhsullarının istehsalı artıb

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, kənd təsərrüfatı bitkilərinin yığımına başa çatmaq üzrədir.

Məlumatda bildirilir ki, cari il dekabrın 1-nə kimi qarğıdalı da daxil olmaqla tarlalardan 3 milyon 132,8 min ton (keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 6,5 faiz az) dənli və dənli paxlalı bitkilər toplanıb.

Həmin dövr ərzində 1 milyon 52,3 min ton (1,3 faiz çox) kartof, 1 milyon 810,2 min ton (1,2 faiz çox) tərəvəz, 468,7 min ton (1,9 faiz çox) bostan məhsulları, 1 milyon 248,4 min ton (4,6 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 211,7 min ton (3,3 faiz çox) üzüm, min ton (14,8 faiz az) yaşıl çay yarpağı, 203,7 min ton (8,7 faiz çox) şəkər çuğunduru, 299,1 min ton (10,1 faiz çox) pambıq, 28,9 min ton (12,2 faiz çox) günəbaxan və 4,3 min ton (32,3 faiz az) tütün yığılıb.

Tərtərdə bağlardan 7016 ton xurma yığılıb

Tərtər rayonunun xurma bağlarında məhsul yığımına başa çatıb.

Rayon Statistika İdarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, rayonda 533,2 hektar xurma bağı var. Onun 446,6 hektarı bar verəndir. 2022-ci ildə 14 hektar yeni xurma bağları salınıb.

Xurma bağlarından bu il 7016,1 ton məhsul toplanıb. Hər hektardan orta məhsuldarlıq 2021-ci ilə nisbətən 10,9 sentner artaraq 157,1 sentner olub.

Qobustan heyvandarları yaxşı işləyiblər

Qobustan rayonunda heyvandarlıq aqrar sektorunun aparıcı sahələrindədir.

Rayon Statistika İdarəsinə istinadən bildirilir ki, yola salınmağa hazırlaşdığımız 2022-ci ilin yanvar-noyabr aylarında rayon üzrə 5940,8 ton at istehsal edilib. Bu göstərici keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 84,5 ton çoxdur. Süd istehsalında daha çox artım qeydə alınıb. Belə ki, süd istehsalı 255,2 ton artaraq 20 min 384,7 tona çatıb. Yun istehsalı da 8,9 ton artıb və 355,7 ton təşkil edib.

Pambıqçı fermerlər necə 30 milyon manat irəli düşdülər

Bir neçə ildir qeyri-neft sektorunun əsas qolu olan kənd təsərrüfatında pambıqçılığın inkişafına xüsusi diqqət yetirilir. Bunun səbəbi var. 2015-ci ildən dövlət başçısı pambıqçılığın dirçəldilməsini qarşıya məqsəd kimi qoymuşdur və həmin ildən tövsiyə xarakterli bu tapşırıq əməl olunur.

Ötən illər ərzində pambıqçılığın inkişafına dövlət dəstəyi mexanizmləri tətbiq edilmiş və nəticədə pambıqçılıq yenidən gəlirli sahələrdən birinə çevrilmişdir. Rəqəmlərə nəzər salaq: cari il pambıq yığımına başa çatmasa da, artıq fermerlər sahələrdən 320 min tondan çox məhsul yığaraq qəbul məntəqələrinə təhvil vermişlər. Bu, ötən ilin yekun göstəricisindən 25,5 min ton çoxdur.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi mətbuatı açıqlamasında bildirib ki, cari mövsüm hər hektarın orta məhsuldarlığı 30 sentnerə çatıb. Lakin pambıq yığılmaqda, təbii ki, rəqəmlərin də artacağı gözlənilir. Yekun nəticələrin elan edilməsinə isə hələ bir neçə gün var. Nazirliyin ictimaiyyətlə əlaqələr

və informasiya şöbəsinin müdiri Vüqar Hüseynovun sözlərinə görə, pambıq sahələrinin 92 faizindən çoxunda yığım başa çatıb. Hava imkan versə, məhsul yığım dekabrın ortalarına qədər davam edəcək, amma ola bilsin ki, yağıntılar pambıq yığımını bir qədər ləngitsin.

Əsas odur ki, pambıqçılıq ənənəvi sahə kimi dirçəldikcə, istehsalın həcmi və orta məhsuldarlıq artmaqdadır. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, bu sahə üzrə ən yüksək orta məhsuldarlıq 2020-ci ildə qeydə alınmışdır. Həmin il orta məhsuldarlıq 33,6 sentnerə çatmışdır.

Marafılısı odur ki, 2016-cı ildən bəri məhsuldarlıq tədricən artsa da, son dörd ildə pambıq ekilən sahələrin

ümumi həcmi dəyişmiş. Belə ki, 7 il ərzində pambıq ekilən sahələrin ümumi həcmi təxminən 100 min hektardır. Əvvəzində pambıq becərən rayonların sayının azalması müşahidə olunur. Əgər 2019-cu ildə 21 rayonda pambıq ekilirdisə, bu il onların sayı 16-yə düşmüşdür. Yetiştirilən pambığın 80 faizi isə yüksək pambıqçılıq önənələrinə malik rayonların (Ağcabədi, Bərdə, Saatlı, Biləsuvar, Salyan, Neftçala, Sabirabad və s.) payına düşür.

Pambığın qiymətinə gələndə, əvvəllər bu sahədə nəzərə alınmayan səbəblərdir. Bizdə çayların quruması, yağıntılarının miqdarının aşağı düşməsi, yerüstü su ehtiyatlarının getdikcə tükənməsi halları ilə qarşılaşırıq. Artıq əkin sahələrinin su ilə təminatında müəyyən çətinliklər var. Pambıq isə, məlum olduğu kimi, susevən bitkidir. Amma hökumət bunun da qarşısını tapıb. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC ilə birgə

deyil. Dövlətin də bu məsələdə rolu çoxdur. Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzinin direktoru Firdovsi Fikrətdəyev jurnalistlərlə söhbətində bildirdi ki, keçən ildə pambıqçılıqda hibrid subsidiya mexanizmindən istifadə olunurdu, yəni fermerlər həm əkinə, həm də məhsula görə subsidiya alırdılar: "Fermerlərin təkliflərini nəzərə alan Kənd Təsərrüfatı Subsidiyaları Şurası 2022-ci ildən pambığın subsidiyalaşdırılmasının hibrid mexanizmindən istifadə etməyə sövq edən bu qərarın nəticəsi göz qabağındadır: pambıq yığımına başa çatmasa da, tədarük məntəqələrinə ötən illə müqayisədə 20 min tondan artıq pambıq təhvil verilməmişdir".

İldən-ildən artan iqlim dəyişiklikləri, global istiləşmə və kateklizmlər insanları daha tədbirli olmağa vadar edir. Təbiətin getdikcə sərtləşməsi bütün dünyada olduğu kimi, Azərbaycanda da kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına mənfi təsir göstərir, ilk növbədə xərclərin artmasına səbəb olur. Bizdə çayların quruması, yağıntılarının miqdarının aşağı düşməsi, yerüstü su ehtiyatlarının getdikcə tükənməsi halları ilə qarşılaşırıq. Artıq əkin sahələrinin su ilə təminatında müəyyən çətinliklər var. Pambıq isə, məlum olduğu kimi, susevən bitkidir. Amma hökumət bunun da qarşısını tapıb. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Meliorasiya və Su Təsərrüfatı ASC ilə birgə

əkin sahələrinin suvarılması üçün siyahı hazırlayıb və bu cədvəllər əsasında suvarma qrafikləri müəyyən edib. Sənəd nazirliyin saytda yerləşdirilib. Onunla tanış olan fermer öz sahəsinin hansı qənd suvarılacağını aylar öncə bilir. Qrafikin prioritet prinsipi əsasında tərtib edilmiş kultivasiya dövründə pambıq sahələrində vegetativ suvarmanın vaxtında aparılmasına imkan verir.

Bələliklə, pambıq ekib- becürmək nə qədər çətin olsa da, əldə edilən nəticələr göstərir ki, hər cəhətdən sahəni inkişaf etdirməyə dəyər. Əvvəla, rentabellidir, ikincisi, növbəli əkin üçün gərəkdir, üçüncüsü, əməkətməlidir. Ən əsası isə, pambıqçının satışla bağlı problemi olmur.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

"Kənddən şəhərə" Yeni il yarmarkaları 17-30 dekabr tarixlərində fasiləsiz fəaliyyət göstərəcək

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən 17-30 dekabr tarixlərində Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il bayramı münasibətilə "Kənddən şəhərə" Yeni il yarmarkaları təşkil olunacaq.

Yarmarkalar Bakı və Abşeron ərazisində baş tutacaq. Yarmarkalarda əvvəlcədən qeydiyyatdan keçmiş 50-ə yaxın regiondan 70-dən artıq fermer iştirak edəcək. Onlar 80-ə yaxın çeşiddə kənd təsərrüfatı və qida məhsullarının satışını həyata keçirəcəklər.

Yarmarkalarda satış çıxarılan məhsulların keyfiyyətinə Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi nəzarət edəcək. Belə ki, yarmarkada Səyyar Qida Laboratoriyası fəaliyyət göstərəcək. Vətəndaşlar satış çıxarılan hər hansı bir məhsulun keyfiyyət göstəricilərini yoxlamaq üçün laboratoriyadan xidmətlərindən faydalana bilərlər.

"Kənddən şəhərə" Yeni il yarmarkaları aşağıdakı ünvanlarda keçiriləcək:

Nərimanov rayonu, Fətəli xan Xoyski küçəsi, 5 ("Gənclik" metrotəyinatının yan)
Xırdalan şəhəri, Heydər Əliyev prospekti, 41A

Məşhur "Mələyi" üzüm sortundan yeni əkin materialları tədarük edilib

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Üzümçülük və Şərabçılıq Elmi-Tədqiqat İnstitutu ilə Elm və Təhsil Nazirliyinin Naxçıvan Bioresurslar İnstitutu arasında yerli üzüm sortlarının müasir üsullarla öyrənilməsi və çoxaldılması istiqamətində tədqiqat işləri davam etdirilib.

Müxtəlif regionlardakı köhnə üzüm bağlarında, fermer, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında "Mələyi" üzüm sortu araşdırılıb, onlardan əkin materialı tədarük olunması üçün tədqiqatlar həyata keçirilib.

Naxçıvanda geniş ekilib-becürülən "Mələyi" Azərbaycanın ən qədim texniki üzüm sortlarından. Sinonimi Məvviz, Ordu, Qara urzadır. Sort Şorq ekoloji-coğrafi qrupunun texniki sortlar qrupuna mənsubdur.

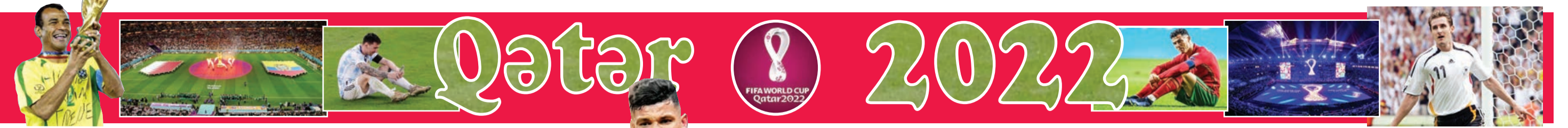
Yüksək məhsuldar sortdur. Onun məhsulu müxtəlif növ şərabların (süffə, desert və s.) hazırlanması üçün qiymətli mənəndir. Elmi ekspedisiyalar nəticəsində Şahbuz rayonunun köhnə üzüm bağlarında və hə-

yətəni təsərrüfatlarda yetişdirilən nadir tənəklərdən çubuqlar tədarük olunaraq sürütlə çoxaldılıb, qorunub saxlanılması üçün Üzümçülük və Şərabçılıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunun kolleksiyaya bağında və dibçəklərdə ekilib. Sortun Milli Genbanka daxil edilməsi də ən vacib məsələlərdəndir.

"Mələyi" sortunun bioloji və genetik təmizliyinin, məhsulünün qorunub saxlanılması, genetik cəhətdən yaxşılaşdırılması məqsədilə populyasiyasının morfoloji, bioloji, texnoloji müxtəlifliyi öyrənilib, sortun irsi əlamətlərini özümdə oks etdirən biotiplər müəyyən edilib və etiketlenib.

Alqışlar Mərakeşin, final Fransanın

Cari mundialda qapısında bir qol görün Mərakeş millisi Fransa qarşısında erkən top buraxdıqdan sonra matcın sse-narisi tamamilə dəyişdi. Fransa topu rəqibə verib komanda şəklində müdafiə taktikası seçdiyinə görə mərakeşlilər 3-cü zonada daha çox üstünlük əldə etdilər. Portuqaliya ilə qarşılaşmadan sonra məşqə çıxmadan fransızlara oyuna start 11-liyində başlayan Roman Saissin zədəyə görə meydana erkən çıxması da Mərakeşin oyun planına təsir etmədi.

Saiss kimi müdafiənin sol cina-hında forma geyən Mazraouinin də qarşılaşmaya zədəli başlaması və məcbur oyununu tərkdən sonra yerinə daxil olan Attiya da çox yaxşı təsir bağışladı. Xüsusilə fasilədən sonra hücumlara qoşularaq fransızların sağ cinahını sürətli keçirdi ilə çox yordu. Bu fəalla Ziyəşin qarşılaşma müddətində tez-tez mövqə dəyişməsi Fransaya müdafiə olu-mada ciddi problemlər yaşatdı. Son dünya çempionları çox geri çəkilmişdilər.

Bir sözlə, Mərakeş bu mundialda Fransaya daha çox çətinlik yaşa-dan komanda olsa da, son ötürmə-

lərdə qeyri-dəqiqlik afrikalıların qol vurmalarına maneçilik törətdi. Fransada baş məşqçi Didye Deşamın Jiru-Türəm əvəz-məsinin ardınca Mbappe-nin hücumuna keçməsi ona geniş boş zona əldə etmək şansı yaratdı. Mbappe hü-

cumun sol cinahında oynayarkən qarşısında PSJ-dən olan komanda yoldaşı Hakimini keçməkdə çətinlik çəkdi. Lakin son 15 dəqiqədə hücumun mərkəzinə çökilməsi Fransanın 2-ci qolunda böyük rol oynadı. Qolu oyuna bir dəqiqə öncə daxil olan Muani vursa da, epizodu hazırlayan Mbappe idi. Bir sözlə, finala Fransa yüksəlsə də, Mərakeş nümayiş etdirdiyi futbola görə böyük təbriki haqq edir.

Ləqəbi "Atlas aslanları" (Şimali Afrika aslanları) olan Mərakeş buna kimi 6 dəfə dünya çempionatlarında iştirak edib. Millinin mundiallarda ən böyük uğuru 1986-cı ilə təsadüf edir. İngiltərə, Polşa və Portuqaliya ilə bir qrupda mübarizə aparan "Atlas aslanları" növbəti raunda qrup birincisi kimi çıxıb.

Yığma 1/8 finalda Qərbi Almaniyaya uduzaraq (0:1) mundiala vidadlaşdı. Afrika təmsilçisinin heyətinin dəyəri 227,40 milyon avrodur. Komandanın 25 üzvü legioner həyatı yaşayır. Ən dəyərlisi oyunçu Əsrəf Hakimidir. Fransada PSJ-də forma geyən müdafiəçinin qiyməti 65 milyon avrodur. Millidə "Bavariya"dan Nussar Mazraui, "Çelsi"dən Hakim Ziyəş kimi ulduz futbolçular çıxış edir. Millini Valid Reqraqi çalışdırır. O, bu ilin avqustunda komandaya baş məşqçi təyin olunub.

Fransa millisi isə Avropanın ən titullu yığmaları arasındadır. İki dəfə dünya çempionu olan milli 2 dəfə Avropa çempionatının, 2 dəfə FIFA Konfederasiyalar Kubokunun, bir dəfə UEFA Çempionlar Kubokunun və UEFA Millətlər Liqasının qalibi

olub. Ümumilikdə, Fransa tarixinin 3 qızıl dövrü olub. 1980-1990, 2000-2010 və 2010-2020. "Xoruzlar" 1930-cu ildə keçirilən ilk dünya çempionatında iştirak etmiş dörd Avropa komandasından da biridir. İlk b ö y ü k

milli uğuruna 1958-ci ildə imza atıb. Raymond Kopa və Cast Fontenin rəhbərlik etdiyi yığma dünya çempionatında üçüncü yeri tutub. Fransa yığması son 5 ildə iki böyük nailiyyətə imza atıb. 2018-ci ildə Rusiyanın evsahibliyi etdiyi dünya çempionatını qazanan "xoruzlar" 2021-ci ildə də ilk dəfə keçirilən

Millətlər Liqasının "qızıl"ını əldə edib. Fransa UEFA və FIFA-nın bayrağı altında keçirilmiş böyük turnirlərin hər birini qazanmış yeganə Avropa ölkəsidir.

"Xoruz"ların heyətinin dəyəri 886 milyon avrodur. Komandaya Didye Deşam rəhbərlik edir. Millinin ən dəyərlisi futbolçusu Kilian Mbappedir. 23 yaşlı hücumçunun qiyməti 150 milyon avrodur. Bundan başqa, yığmada "Barselona"dan Osman Dembele, "Atletiko"dan Antuan Qrizmann, "Milan"dan Olivye Jiru kimi ulduz futbolçular çıxış edir. Komandanın ən yaşlısı "Renn"dən Stiv Mandanda (37 yaş), ən gənci isə "Real"dan Eduardo Kamavinqadır (19 yaş).

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

Fransızların futbol terroru

14 yaşlı mərakeşli azarkeşi öldürdülər

Fransa dünya çempionatının yarımfinalında Mərakeşli məğlub edərək (2:0) finala yüksəlib.

Fransanın Monpelye şəhərində qələbəni qeyd edən yerli fanatlarla mərakeşlilər arasında kütləvi dava baş verib. Hadisə nəticəsində 14 yaşlı yeniyetmə azarkeş dünyasını dəyişib. Afrika təmsilçisinin fanatları Fransa bayrağının olduğu avtomobilə yaxınlaşıb, bayrağı götürmək istəyiblər. Bu zaman sürücü qəfilən hərəkət edərək 14 yaşlı uşağı vurub. Fanat xəstəxanaya aparılsa da, həyatını itirib.

Teo Ernandes tarixə düşdü

Fransa yığmasının cinah müdafiəçisi Teo Ernandes yarımfinaalda Mərakeşlə matcda erkən qol vurmaqla tarixə düşüb.

"Milan"ın futbolçusu görüşün başlamasından 4 dəqiqə 39 saniyə sonra qol vuraraq, 1958-ci ildən bəri dünya çempionatının yarımfinaalları tarixində ən sürətli qol vuran futbolçu olub.

Qeyd edək ki, "DC-1958" in yarımfinalında Braziliya millisinin futbolçusu Vava matcın 2-ci dəqiqəsində Fransaya qol vurub. Həmin matcda Braziliya Pelenin het-triki ilə 5:2 hesabı ilə qalib gələrək finala çıxmış və daha sonra dünya çempionu olmuşdu.

Benzema qayıdır?

Fransa millisinin hücumçusu Kərim Benzema "DC-2022"nin finalında iştirak edə bilər. Bu barədə "AS" nəşri məlumat yayıb. Madrid klubu futbolçunun Qətərə getməsinə icazə verib.

Qərar Benzemanın özündən asılıdır, Madrid təmsilçisi ona mane olmayacaq. Fransa qalib gəlsə, Kərimin komanda ilə birlikdə medal almaq imkanı olacaq.

Xatırladaq ki, Benzema mundialın başlamasına bir neçə gün qalmış zədələnərək turnirdə iştirak edə bilməyib. Didye Deşam onun yerinə futbolçu çağırmadığı üçün hücumçu Fransa millisinin üzvündə qalıb. Deşam Mərakeşlə matcdan sonra Benzemanın finalda mümkün iştirakı ilə bağlı sualı cavablandırmaqdan imtina edib.

"Maradonanın ruhu Messiyə keçib"

Argentina millisinin sabiq hücumçusu Roberto Sosa yığmanın "DC-2022"nin finalına adlanması və millinin kapitanı Lionel Messi barədə danışdı.

Qol.az xəbər verir ki, o, Argentinanın finalda oynaya-çağına görə həyəcanlı olduğunu deyib. Həminin Sosa Messini millinin əfsanəvi futbolçusu, 2020-ci ildə dünyasını dəyişən Dieqo Maradonaya bənzədi: "Mən çox həyəcanlıyam. Bu, həqiqətən də qeyri-adi bir andır. Messi 20 ildir ki, ən yüksək səviyyədə oynayır. Bu yaxınlarda o, yığmaya Amerika Kubokunu qazanmağa kömək etdi.

Maradonanın ruhu yəqin ki, Messiyə keçib. Argentinanın qalib gəlmək üçün yaxşı şansları var". Qeyd edək ki, Argenti-

na "DC-2022"nin yarımfinalında Xorvatiyaya qalib gələrək (3:0) finala adlayıb. Komanda hələdə matcda Fransa ilə üz-

üz gələcək. Dekabrın 18-i "Lusail" stadionunda keçiriləcək görüş Bakı vaxtı ilə saat 19:00-da başlayacaq.

Deşam finaldan həzz alacaqlarına inanır

"Vacib matc idi. Bizim də bəxtimiz gətirdi, oyunçularım buna layiq idilər. Final oyunu isə daha əhəmiyyətli olacaq. Artıq bir aydır ki, futbolçularla birlikdəyəm. Bu, asan deyil, amma indiyədək bizə ancaq sevinc gətirib".

Bu sözləri Fransa millisinin baş məşqçisi Didye Deşam yarımfinaalda Mərakeşə qalib gələrək (2:0) finala adlamaları barədə danışarkən deyib. Müntəxəssis dekabrın 18-i finalda Argentinaya qarşı keçirəcəkləri oyun barədə isə bunları söyləyib: "Bazar günü çempionluq uğrunda mübarizə aparacağıq. Anı həqiqətən qiymətləndirməli və həzz almalsınız. 4 gündən sonra dünya çempionu titulu uğrunda yarışacağıq. Bundan həzz alacağıq və "DC-2022"nin son oyununa hazırlaşacağıq".

Çalışdırıcı Argentinanın kapitanı Lionel Messi haqqında da danışdı:

"Messi turnirin əvvəlindən əla çıxış edir. 4 il ərzində təbii ki, müəyyən fərqlər olmalıdır. 4 il əvvəl mən onun hansı mövqədə, meydana hansı hissəsində, necə oynaya-çağı artıq təsvir edə bilmirdim. Nəhayət, o, bizə qarşı mərkəz hücumçusu mövqeyində qərarlaşdı. İndi Messi daha çox hücumçu ilə tandemdə oynayır, həm də sərbəstliyi çoxdur, tez-tez qayıp zərbələr endirir. O, çox yaxşı oyunçudur, dribling etməyi çox yaxşı bacarır. Biz onun təsirini mümkün qədər məhdudlaşdırmağa çalışacağıq. Çünki Argentinanın millisi də bunu bizim bəzi oyunçularımızla etməyə çalışacaq".

Reqraqinin hədəfi üçüncülükdür

"Qələbə qazanmaq üçün əlimizdən gələni etdik, ən vacibi də budur. Zədələrimiz də çox idi. İki hissəni məğlub durumda tamamladıqdan sonra tez qərar verməli olurdum. İkinci hissədə yaxşı oynamağa başladım. Fransa kimi komanda ilə matcda edilən kiçik səhv ölümcül nəticələrə səbəb ola bilər. İkinci qolu buraxmağımız bizi "öldürdü".

Bu sözləri Mərakeş millisinin baş məşqçisi Valid Reqraqi yarımfinaalda Fransaya 0:2 hesabı ilə uduzduqları oyundan sonra deyib.

O, üçüncülük uğrunda qarşılaşacaqları Xorvatiya ilə görüş haqqında danışdı: "Dünya çempionatını üçüncü pillədə başa vurmaq niyə də olmasın? Burada olan azarkeşlərimizə hədiyyə vermək istəyirik".

Llorisdən yeni rekord

Fransa millisinin qapıçısı Uqo Lloris almaniyalı həmkarı Manuel Noyerin dünya çempionatlarındakı rekordunu təkrarlayıb.

O, mundialın yarımfinalında Mərakeşlə keçirilən yarımfinal matcında iştirak etməklə buna nail olub. 36 yaşlı qolkiper bununla mundiallarda 19-cu matcına çıxıb. Lloris dünya çempionatlarında ən çox oyun keçirən iki qapıçıdan biri olmaqla yanaşı, bu siyahıda almaniyalı Zepp Mayeri və braziliyalı Klavdio Taffareli (hər ikisi 18) geridə qoyub.

Rivaldodan dəstək

Braziliya millisinin sabiq üzvü Rivaldo "DC-2022"nin finalından əvvəl Argentinanın millisinin kapitanı Lionel Messiyə dəstək olub.

O, tviter hesabında yazıb: "Dünya çempionatının finalında Braziliya və ya Neymanı görməyəcəyik. Ona görə də Argentinanı dəstəkləyəcəm. Messi, səne sözüm yoxdur. Sən əvvəl də dünya çempionu olmağa layiq idin. Amma Tanrı hər şeyi bilir və bu bazar günü səni mükafatlandıracaq. Sən bu ada layiq sən".

Dinlərarası və mədəniyyətlərarası dialoqa həmişə ehtiyac var

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun (Aİİ) rektoru "Ədalət və mötədillik: dünya nizamının ilahi prinsipləri" mövzusunda təşkil olunan XVIII Beynəlxalq Müsəlman Forumunda iştirak edib.

İdil bulqarlarının islam dinini qəbul etmələrinin 1100 illiyi (922-2022) və Məhəmməd peyğəmbərin Məkkədən Mədinəyə hicrətinin 1400 illiyi (622-2022) ilə əlaqədar keçirilən ənənəvi forum Rusiya Federasiyasının paytaxtı Moskva şəhərində baş tutub.

Beynəlxalq forum Rusiya Federasiyası Müsəlmanları Ruhani İdarəsinin təşkilatlığı ilə keçirilib. Forum Rusiya Federasiyası Müsəlmanları Ruhani İdarəsinin və Ru-

siya Müftülər Şurasının sədri, müfti Şeyx Ravil Qaynutdinin çıxışı ilə başlayıb. Forumda həmçinin Türkiyə Cümhuriyyəti Diyanət İşləri başkanı Ali Erbaş, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Şeyxülislam Hacı Allahşükür Paşazadə və başqa ölkələrin dini liderləri də mürüzə ilə çıxış ediblər.

Tədbirdə Türkiyə, Rusiya, Qazaxıstan, Özbəkistan, İran, İraq, Misir, Qətər, Küveyt,

Hindistan və dünyanın müxtəlif ölkələrini təmsil edən alimlər çıxış ediblər.

Beynəlxalq forumda Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun rektoru Aqil Şirinov "Dinlərarası və mədəniyyətlərarası dialoq və tolerantlıq kontekstində islam mədəniyyətinin dünya sivilizasiyasına töhfəsi" mövzusunda mürüzə edib.

Rektor vurğulayıb ki, tarixə nəzər saldıqda görürük ki, bir-birlərinə hörmət edən və təcrübə-

lərindən yararlanan mədəniyyətlər hər zaman uğurla inkişaf edib. Daha sonra diqqətə çatdırıb ki, qloballaşan dövrdə dinlərarası və mədəniyyətlərarası dialoqa həmişə ehtiyac olub. Rektor Azərbaycanda mövcud olan birgəyaşayış təcrübəsindən də bəhs edib.

Forum dünyanın müxtəlif universitetlərindən və təşkilatlarından olan alimlərin çıxışları ilə davam edib.

"Azərbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatıyayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik -124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

Azərbaycan Ordusunun mövqeləri atəşə tutulub

Dekabrın 14-ü saat 17:50-dən saat 22:45-dək Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Bazarçeqor rayonunun Aşağı Şorça, Yuxarı Şorça, Gorus rayonunun Burun yaşayış məntəqələri istiqamətlərində yerləşən mövqelərdən Azərbaycan Ordusunun Kəlbəcər rayonunun Yellicə, Zəylik, Laçın rayonunun Əhmədli yaşayış məntəqələri istiqamətlərində yerləşən mövqelərini müxtəlif çaplı atıcı silahlardan fasilələrlə atəşə tutub.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, bundan başqa, dekabrın 15-i saat 08:15-də Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni erməni silahlı dəstəsinin üzvləri tərəfindən ordumuzun Xocavənd rayonu istiqamətində yerləşən mövqeləri də atıcı silahlardan atəşə tutulub.

Qeyd olunan istiqamətlərdə yerləşən bölmələrimiz tərəfindən adekvat cavab tədbirləri görüldü.

* * *

Dekabrın 15-i saat 20:00-da Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Qarakilsə rayonunun Qızılçay yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərdən Azərbaycan

Ordusunun Laçın rayonunun Əhmədli yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərini atıcı silahlardan atəşə tutub. Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, bundan başqa, dekabrın 15-i saat 20:10-da Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni erməni silahlı dəstəsinin üzvləri tərəfindən Ordumuzun Ağdam rayonu istiqamətində yerləşən mövqeləri də atıcı silahlardan atəşə tutulub.

Qeyd olunan istiqamətlərdə yerləşən bölmələrimiz tərəfindən adekvat cavab tədbirləri görüldü.

Ermənistan müdafiə nazirliyinin məlumatı yalandır

Dekabrın 15-i saat 01:10-da Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) Sərhəd Qoşunlarının Zəngilan rayonu Kolluqışlaq və Rəzdərdə yaşayış məntəqələri istiqamətində yerləşən bölmələrinin guya qarşı tərəfin Qafan rayonunun Kilsəkənd yaşayış məntəqəsi istiqamətindəki mövqelərinə atəş açması barədə Ermənistan müdafiə nazirliyinin yaydığı məlumat həqiqətə uyğun deyildir.

Qurumun Mətbuat mərkəzindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, bu yalan məlumatı qəti olaraq təkzib edir və bu dezinformasiyanın Ermənistan müdafiə nazirliyinin növbəti təxribatı olduğunu bildiririk.

Makronun qərargahında axtarısa başlanılıb

Yanvarda Fransada yeni kütləvi tətilər başlayacaq

Fransada jandarm "Dirçəliş" partiyasının mənzil-qərargahında və "McKinsey" konsaltinq firmasının Parisdəki ofisində axtarışlar aparılıb. Bu barədə yerli BFMTV telekanalı xəbər verib.

Məlumatla görə, Emmanuel Makronun partiyasında və Amerikanın "McKinsey" şirkətində axtarışların Fransa liderinin 2017-ci il prezident seçki kampaniyasının firma tərəfindən qanunsuz maliyyələşdirilməsi ilə bağlı məhkəmə təhqiqatı çərçivəsində keçirildiyi bildirilir.

Təhqiqat Fransa Senatının hesabatına əsaslanır. İstintaq dövlət vəsaitinin mənimlənməsi və Makronun partiyasının ABŞ firmasına xüsusi üstünlüklər verməsi faktlarını araşdırır. Paris İstintaq Departamentinin jandarmı 2017-ci il seçki kampaniyasının arxivini tələb edib və binaların bir hissəsində təhqiqat aparılıb.

"Dirçəliş" partiyası və "McKinsey" şirkəti istintaqla əməkdaşlıq etdiklərini bildiriblər. Partiya təmsilçisi Lük Sinyor "Frans Press" agentliyində bildirib ki, məhkəmənin bu məsələyə aydınlıq gətirməsi üçün azad və müstəqil araşdırma aparması normal haldır. "McKinsey" təmsilçisi Fransanın "Le Figaro" qəzetinə verdiyi şərhə deyir ki, "firma həmişə olduğu kimi, səlahiyyətlilərlə tam əməkdaşlıq edir". Fransada siyasi partiyaların və seçki kampaniyalarının maliyyələşdirilməsi ilə bağlı ciddi qaydalar var.

Xatırladaq ki, Milli Maliyyə Prokurorluğu tərəfindən iki məhkəmə araşdırması oktyabrın 20-si və 21-də başlayıb. İlk araşdırma "seçkiqabağı uçotun düzgün

aparılmaması" və "seçkiqabağı təşviqat kontekstində qeydiyyat elementlərinin icra olunmaması" bəndləri üzrə başlayıb. İkinci araşdırma "favoritçilik" və "favoritçiliyin gizlədilməsi" ilə bağlıdır. Həmçinin bildirilir ki, Makronun prezidentliyinin ilk beşilliyi dövründə onun komandasının, xidmətlərindən geniş şəkildə istifadə etdiyi "McKinsey" konsaltinq şirkətinin 12 əməkdaşı 2017-ci il seçkiləri öncəsi namizədin proqramını hazırlamaq üçün könüllülük əsasında çalışıb.

Bir müddət əvvəl Fransa prezidenti Emmanuel Makron "McKinsey" firmasının işini şərh edərkən faktları ortaya qoymağa və bu məsələdə tam şəffaflığa nail olmağa çağırıb.

Fransada Bəşinci Respublika heç də ən yaxşı illərini keçirmir. Sarkozi, Olland və Makron hakimiyyətləri gəldikdən çox keçmədən prezidentlərin reytingləri etimadsızlıq səviyyəsinə görə antirekordları qırmağa başlayıb. Son 20 ildə ölkə Aİ-dəki nüfuzu baxımından tamamilə ikinci dərəcəli rollara keçib.

Bu arada BFMTV telekanalı xəbər verir ki, Paris Nəqliyyat Agentliyinin (RATP) həmkarlar ittifaqları paytaxt met-

ropolitenini az qala iflic vəziyyətə salan 10 noyabr totilindən sonra 2023-cü ilin yanvarından tətillərini davam etdirməyə və gücləndirməyə çağırıb.

Fransanın aparıcı CGT, FO, Unsa və La Base həmkarlar ittifaqlarının birgə bəyanatında deyilir: "Həmkarlar ittifaqları tələblərimizin (modernləşdirmə, işçi qüvvəsinin təkmilləşdirilməsi və s.) dinlənilmədiyini qeyd edir".

Məcburi illik danışıqlarda RATP rəhbərliyi işçilərin maaşlarını artıq 2,2 faiz indeksləşdirdiyini açıqlayıb və bu tədbiri 2023-cü ilin yanvarında təkrarlamağa söz verib. Ümumilikdə şirkətin məlumatına görə, 2022-ci ildə işçilərə verilən əlavə pullar RATP-a 200 milyon avroya başa gəlib.

Bəyanatda həm də qeyd olunur ki, 9 dekabr danışıqları arzuolunan kateqoriyalardan çox uzaqdır.

Tətillə Fransada pensiya islahatı layihəsinin təqdim etmək üçün hökumətin seçdiyi tarixdə - "təxminən yanvarın 10-da" baş tuta bilər. Belə ki, ölkədəki bütün həmkarlar ittifaqları həmin layihəyə qarşı səfərbərlənməyi planlaşdırıb.

Rizvan CƏFƏROV, "Azərbaycan"

E L A N

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı üçün "Ev təsərrüfatlarının maliyyə davranışı və niyyətləri" sorğusunun keçirilməsi üzrə xidmətin satın alınmasına dair tender Sətnalmalar komissiyasının 14 dekabr 2022-ci il tarixli qərarı ilə "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 11.1-ci maddəsinə müvafiq olaraq baş tutmamış hesab edilmişdir.

Sətnalmalar komissiyası

B İ L D İ R İ Ş

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatəsaslı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi tərəfindən mətbəə məhsullarının satın alınması məqsədilə 2.12.2022-ci il tarixdə keçirilmiş açıq tender prosedurunun nəticəsinə əsasən "ST MARK" QSC qalib elan edilmiş və həmin təşkilatla müvafiq satınalma müqaviləsi bağlanmışdır.

Tender komissiyası

B İ L D İ R İ Ş

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatəsaslı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi tərəfindən təhsil müəssisələrində qazanxana və istilik sistemləri üçün avadanlıqların alınıb-quraşdırılması işlərinin satın alınması məqsədilə 25.11.2022-ci il tarixdə keçirilmiş açıq tender prosedurunun nəticəsinə əsasən "PARLAQ-N" MMC qalib elan edilmiş və həmin təşkilatla müvafiq satınalma müqaviləsi bağlanmışdır.

Tender komissiyası

B İ L D İ R İ Ş

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatəsaslı Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi tərəfindən ekspert xidmətlərinin satın alınması məqsədilə 4.11.2022-ci il tarixdə keçirilmiş açıq tender prosedurunun nəticəsinə əsasən "Açar Qiymətləndirmə Mərkəzi" MMC qalib elan edilmiş və həmin təşkilatla müvafiq satınalma müqaviləsi bağlanmışdır.

Tender komissiyası

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Eldar Əzizov və Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti Başçısı Aparatının kollektivi Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti Başçısı Aparatının Ərazi idarəetmə və yerli özünüidarəetmə orqanları ilə iş şöbəsinin müdiri Anar Tağıyevə əmisi

FÜZULİ MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznün başsağlığı verilir.

Mahmud Məmmədov Azərbaycan Respublikasının əməkdar incəsənət xadimi, professor, bəstəkar

OQTAY MƏMMƏDAĞA OĞLU RƏCƏBOVUN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailə üzvlərinə dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, 11 mərtəbə
e-mail: secretary@azerbaijan-news.az az.reklam@mail.ru azerbaijan-news@mail.ru www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39,
Məsul katib - 539-43-23,
Məsul katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 538-97-96, 539-84-41,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-55-55,

Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 539-63-82, 432-37-68
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb nəşr olunmuş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sənədlərlə bərabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əyləmələrə cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet

Tiraj 6491
Sifariş 3603
Qiyməti 40 qəpik